

Po pošti prejemani:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

V upravnih prejemani:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izjemoma
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 60.

V Ljubljani, v soboto, 14. marca 1903.

Letnik XXXI.

Slov.-nem. zveza.

Težka je polemika z liberalno žurnalistiko. Ne da bi bili gospodje na Kongresnem trgu Bog ve kaj duhoviti. Ali dvoje lastnosti imajo, katerih utajiti ne moremo. Prva je, da so neznansko robati in drugič da nikdar nočejo odgovorjati stvarno na naša izvajanja. V naših izvajanjih vjamejo kakšen postranski stavek in potem se sužejo okolu tega, razblinijo ga in odgovor je gotov. Liberalna inteligenca in na polu inteligenca pa bere ta duševna zmašila brez vsake lastne kritike in se daje poneumnjevat.

Naše odgovore ne pišemo tedaj, da bi s temi našega žurnalističkega nasprotnika prepričevali, — ker ta ima vedno prav, — temveč, da oni liberalci, ki so dobre volje in imajo še kaj lastnega razsodka, izpregledajo, kam jih vodi politika njihovih prvakov.

V soboto smo bili objavili uvodni članek ter pribili tri dejstva iz naše sedanje domače politike in sicer 1. da je ugleden češki list »Politik« strogo obsodil kranjsko nemškoslvensko-liberalno zvezo, 2. da je dr. Egger v nemškem političnem društvu omenjal, da so sevršila kompromisna pogajanja med nemškim in slovenskim vodstvom glede volitev na Jesenicah, in 3. smo tudi razkrili, kako neslovensko se je barantalo za Tržič ob deželno-zborskih volitvah.

»Narod« odgovarja glede članka v »Politiki«, da je bil temu listu bržkone od klerikalcev doposlan, da je plitev in neresničen. Potem se pa oprime dejstva, da je bila Windischgratzova koalicija, v kateri je imelo češko plemstvo isto ulogo, kakor jo imajo Nemci v zvezi Schwegel-Tavčar. — Na ta čitanja odgovarja »Politika« v listu od 11. t. m., kateri odgovor smo prineali v četrtek v glavnih točkah.

Glede »Narodove« polemike s »Politiko«

omenjamo, da je »Narod« glavno stvar v izvajanjih češkega lista prezrl in to je: da strankarski boj, kinima nobe nega ozira na koristi slovenske celokupnosti, je nedopusten in da je zveza, ki veže roke liberalni stranki doma in v državni zbornici, škodljiva slovenski stvari. To je bilo jedro tistega odstavka, ki smo ga mi ponatnili bili, in o tem je »Narod« — molčal.

Pa še nekaj hočemo dodati. Ako se liberalce podraži glede zveze, potem so precej z dyema argumentoma tukaj. Prvič pravijo, da realna politika stranke zahteva to alijanco in da so ravno take alijance obstale za časa »železnega obroča« in Windischgratzove koalicije v državni zbornici. Drugič pa še mogočno pristavljajo, da iz nas, ako pobijamo to zvezo, govori le zelena zavist. Na to odgovorimo sledeče.

Prvič, dragi liberalni kolega, ni koalicija vedno jedno in isto, če ima tudi vedno eno ime.

Alijanca raznih strank za časa Taafejevega ministerstva je imela za glavni smoter ravnopravnost vseh avstrijskih narodov. Bila je velika moralna misel, ki je vezala razne skupine v državni zbornici. — Ta alijanca ni popolnoma izvedla te velike misli, ki je bila misel narodnostne humanitete in prava avstrijska misel. Vendar z mirno zavestjo lahko rečemo, da kar smo dosegli tedaj, da to mrvice pravice imamo še danes. Naš narodni položaj je bil tedaj za mnogo mnogo boljši, kakor danes. Da nismo dosegli več, kriva je bila na jedni strani naša gospodarska šibkost in narodna nezavednost, na drugi strani pa pasivno nasprotstvo visoke birokracije intencijam Taafejevega ministerstva.

In Windischgratzova koalicija, ki je desničnim strankam pritegnila tudi Plenerjevo nemško stranko, je bila le nekaj pripomoček v zadregi, v katero jih je spravila Taafejeva volivna reforma.

Da so bili v tej koaliciji tudi češki ple-

menitaši in tudi Hohenwartov klub, je istina. Da so pa slovenski poslanci v to koalicijo vstopili, bila je obljuba, da dobe v Celju slovenske vsporednice. In te vsporednice so po velikih bojih tudi dosegli. Češki plemenitaši so za to mrvice naše narodne pravice tudi stali kakor en mož in šli so za Celje, oziroma slovensko gimnazijo v boj z nami celo tedaj, ko so slovenski liberalci v sporazumu s Schweglom vrgli v začuden svet zloglasni »kompromis« glede celjske gimnazije.

V Windischgratzovi koaliciji so »fevdalci« in druge slovanske stranke vstrajale le toliko časa, dokler so bili tudi nemški alijanci za narodno ravnopravnost.

S to efemerno koalicijo naši liberalci svoje zveze s Schweglom ne morejo primerjati.

In sedaj pokažimo našo kranjsko liberalno koalicijo, in sicer na kakšnem temelju sloni in kakšni so sadovi te zveze.

Nemški grajščaki v deželni zbornici se smatrajo skozi in skozi kot delegacija nemškega elementa v deželi. Stebra, baron Schwegel in posebno grof Barbo, sta odločno nemškonacionalnega mišljenja.

Ta delegacija veleposestva voli v deželni odbor dr. Schafterja, onega moža, ki je za časa dr. Zarnika in dr. Bleiweisa bil eden najostrejših nemških govornikov v deželni zbornici.

Ta delegacija nemškega veleposestva je sklenila alijanco iz narodnih ozirov.

Na nemški strani so imeli s koalicijo namen utrditi stališče sporadnemu nemškemu življu v celi Kranjski in doseči od slovenskih liberalcev kolikor mogoče narodnih koncesij. — Namen te alijance od nemške strani se je sijajno obnesel in izrazil moramo tu ves rešpekt nad pretkanostjo nemških diplomatov.

V Ljubljani so vse dosegli, kar so zahtevali v narodnem oziru.

Na Kočevskem tam doli ob Kolpi pa niso v narodnem oziru ničesar popustili.

Glede svojih zahtev v Ljubljani so argumentovali v ime narodne ravnopravnosti, glede Kočevja pa, kjer je slovenski živelj brez narodnih pravic, pa so zapeti do vratu in ničesa ne puste spremeniti. Quieta non movere! Nekaj slovenskih občin ob Kolpi je bilo pred dvema letoma prosilo, da pridejo k sodišču v Ribnico, ker jim je Ribnica bliže, nego Kočevje.

Temu predlogu pa so se Nemci branili za žive in mrtve. Quieta non movere!

Tržič in Jesenice bodo kmalu postale spomenik te nemške alijance s slovenskimi liberalci. Tu se Nemci bore z vsemi močmi, da na Jesenicah dobe in v Tržiču obdrže vso oblast nad slovensko večino. Tu ne kriče Nemci po ravnopravnosti, ampak na tihem teže po nemški nadvladi.

Stališče nemškega zaveznika v tej zvezi je to-le: utrjenje in razširjenje nemškega življa v deželi. To je glavni namen. Postranski namen pa je: razdvojiti Slovence v deželi tako v živo, da je vsaka kooperacija v korist naroda kolikor moči zaprečena. — Oslabljenje slovenskega elementa po alijanci, to je drugi namen od strani nemških zaveznikov.

Da so Nemci v deželi dosegli v obili meri to dvoje, kdo si upa tajiti?!

Obrnimo se sedaj k slovenskemu liberalnemu zavezniku.

Namen liberalni slovenski stranki, ko je sklepala to alijanco, je bil, priti v deželni upravi do moči. Temu namenu so žrtvovali to, kar so prej razkričevali za veliko svoje narodno delo v Ljubljani. Ponosni Slovan Hribar je klonil svoj tilnik in podpisal Nemcem vse, kar so zahtevali. Sedem narodnih koncesij steda li Nemcem, kar smo pred kratkim navedli v tem listu.

LISTEK.

Doslednost.

Vse hvali tistega, ki je dosleden. Govorniki in pisatelji pa slavijo doslednost z izbranimi besedami. Pridevlejo ji lepe primke, imenujejo jo železno ali celo jekleno. In res, kjer vidimo doslednost, tam se je veselimo.

Posebno lep izgled doslednosti doživeli smo v tekočem mesecu. Naši liberalci so nam ga dali. Najprvo poročal je »Slovenski Narod« o neki liberalni zmagi na Spodnjem Štajerskem. Zelo pobožno branje je bilo. Čujmo:

»Ko je bila zmaga v drugem razredu naznanjena — postal je že mrak — Ave Marija je odzvonilo. Ta trenotek porabi kmet, eden največjih prejšnjih konsumarjev, ter predlaga komisiji, naj se zmoli angeljsko češčenje, da ne bodo oni mislili — če smo liberalci — da ne znamo moliti!«

List dostavlja, da »burno odobravanje mu je bilo v zahvalo«.

Torej, kdor bereš to številko »Slovenskega Naroda«, prepričan morda biti, da so ti naši liberalci dobri kristijani, in sicer katoliški kristijani. »Slov. Narod« je bil torej takrat pobožen.

Kdor liberalce pozna, pričakoval je seve, da z veliko doslednostjo kmalu store, izpre-

govore ali zapišejo kaj, kar bode v naravnostnem nasprotju z ravno popisano »brumnostjo«.

In res je isti »Slov. Narod« že par dni pozneje o sv. pismu pisal sledeče, seveda globoko verne besede:

»Oficijalno stališče protestantske cerkve glede sv. pisma je, da je sveto pismo razodetje božje. Na tem istem stališču stoji tudi katoliška cerkev, ki je še za papeža Pija IX. slovesno proglasila, da bodi proklet, kdor ne veruje, da je vse sveto pismo v vseh delih razodetje božje.«

»Vzlic temu je začenši od Spinoze pa do naših dni bilo mnogo mož, ki nikakor niso priznavali, da je sveto pismo razodetje božje. Toda med tem, ko so protestantski bogoslovci to vedno odločneje priznavali in vedno z novimi dokazi podpirali ter je njihovo umenje pridobivalo čedalje več prijateljev, med tem se je katoliška cerkev vedno trdovratneje ustavljala vsakemu svobodnemu znanstvenemu raziskavanju svetega pisma in je vsak tak poskus s kruto roko zatrla.«

Glede vrednosti trditve, da je sv. pismo posneto po stari bajki, opozarjamo na izrek dr. Fr. Kaulen-a, profesorja v Bonnu, kateri v svoji izvrstni knjigi »Assyrien und Babylonien«, govoreč o sličnosti asirskih in babilonskih poročil s poročili sv. pisma, pravi: »Katero izmed takih sorodnih poročil je prvotno in katero poznejše, ne more biti dvomljivo, tudi brez ozira na krščansko prepri-

čanje in na zgodovinsko tradicijo, že iz notranjih razlogov. Obžalovati moramo torej kot blodnjo preiskavanja klinopisov, ako se z Delitzschevo knjigo: »Kje je bil raj?« in enakimi deli mlajših preiskovalcev poskuša biblijsko navedbe kazati samo kot odsev babilonskih bajk. Tako zvana asiriologija, ki se je na Nemškem dosedaj razvijala strogo sistematiško, dospela je tu do čeri, ob kateri se lahko razbije njen znanstveni značaj.« Tako Kaulen. Toda to liberalizma ne moti.

Liberalci so sicer hudi sovražniki posojilnic, ali sedaj so našli celo v najstarejši dobi zgodovine neko dozdevno babilonsko posojilnico za biblične dogodke. Toda hipoteza te posojilnice je že sedaj tam, kamor liberalci žele vse posojilnice, — v konkurzu. Zahtevam kritike ne more zadostiti.

Najbolje bode torej »Sl. Narod« storil, ako se na to polje ne bode spuščal. Najraje poroča vsakokrat na dolgo in široko, kedar bo kje na Slovenskem kak liberalec, ki prebira bogoslovsko modrovanja »Sl. Naroda«, molil, ker priznana dolžnost časnštva je, poročati o redkih dogodkih.

Liberalni modrijan potem nadaljuje: »Dolga stletja se ni nihče upal, pregledati sv. pisma z znanstvenega stališča. Cerkev je to strogo branila. Ali sčasoma se je vendar vzlic vsem cerkvenim prepovedim začelo tudi sv. pismo studirati po istih načelih, kakor drugi znanstveni predmeti.«

Na vrhuncu svojega modrovanja pa izpušča čez ograjo svojih zob to-le znamenitost:

»Naravno je, da so učenjaki začeli primerjati babilonske bajke, ohranjene v babilonski literaturi, s poročili sv. pisma. Našli so toliko podobnosti mej starejšimi babilonskimi bajkami in mlajšimi poročili svetega pisma, da se jim je usililo prepričanje: vse kar poroča sveto pismo, je izposojeno od Babiloncev, sveto pismo ne obsega božjega razodetja, marveč le od Babiloncev prepričane bajke.«

S tem je za vsacega pravega, prepričanega liberalca stvar končana. Sv. pismo je, tako mora biti vsak liberalec prepričan, čisto navadno »preplonkano«, kakor gotovi spisi gotovih pisateljev, katerim se je taka stvar uže dokazala.

Kaj pa se uči katoličan glede svetega pisma v katekizmu? Katekizem pravi: »Kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati, nahaja se deloma v sv. pismu, deloma pa v ustnem izročilu. Sv. pismo je zbirka tistih knjig, ki so spisane po navdihnenju sv. Duha in jih sveta cerkev pripozna za božjo besedo.«

Cerkev, katoliška cerkev torej pravi, da je sv. pismo zbirka knjig, spisanih po navdihanju sv. Duha, liberalna modrost pa trdi, da sv. pismo ne obseza božjega razodetja. In vendar so liberalci pobožni, javno se hvali njih glasilo s to pobožnostjo.

Ne rečemo, da so liberalci z navdušenjem šli v to zvezo. S početka je »Narod« to alijanco za žive in mrtve tajil in župan Hribar je v »Narodnem domu« v nekem govoru glede zveze rekel: Timeo Danaos et dona ferentes!

S časom pa se je slovenskoliberalna stranka nemških Danajcev tako privadila, da ne čuti več narodnega ponižanja v sedanjem položaju. Godilo se je ti stranki kakor oni deklici, o kateri pravi Valentin v Götthejevem Faustu: »Mit einem fing sie heimlich an, bald kommen ihrer mehrere dran« itd.

Slovenskiliberalci imajo s zvezo namen obdržati v deželi moč. Sicer se v moči v deželi morajo deliti z Nemci. Alitudi polovico moči, ki jo daje deželnozborska večina, hočejo obdržati za vsako ceno. — Saj »Narod« sam pravi, ker mi hočemo to moč alijance razbiti, »da je več vredno imeti eno uro moč v rokah, kakor deset let deklariranja«.

Gotovo! Vsaka stranka teži za tem, da pride do moči in da načelom, katerim služi, pridobi še večjo veljavo. Ali sedaj moramo vprašati, katerim načelom služi narodno-napredna stranka kot vladajoča stranka ob stranki barona Schwegla?

Služi li narodnim aspiracijam slovenskega naroda, ko je vse žrtvovala samo za to, da s pomočjo koalicije ima nekaj moči?! Vsaka stranka, ki žrtvuje načela hipni moči, si je že podpisala smrtno sodbo tedaj, ko je prišla za krmilo.

Če listamo v politični zgodovini in ogleujemo razne koalicije preteklosti in sedajnosti, ne najdemo nikjer podobnega naši kranjski slovensko-nemški zvezi. Nikjer se nista še strnila tako nasprotna elementa v jedno politično celoto, kakor tu pri nas.

Zastopniki nemškega naroda in sicer zastopniki tiste struje v tem narodu, ki si je stavila namen, potem gospodarske in kulturne premoči germanizovati Slovence, da ne bodo več na potu nemškemu gospodstvu tj. do Adrije, zastopniki te nemške struje so sklenili alijanco z jedno stranko toliko sovražnih Slovencev samo zato, da si to germanizatorično delo še olajšajo.

In slovenska stranka, ki se je prej s ponosom nazivala narodnoradikalna, sklene to leoninsko alijanco, daje Nemcem iz svoje borne posesti koncesijo za koncesijo. — In ta takozvana slovenska liberalna stranka ne čuti, kako se nemške postojanke v deželi utrjujejo. Seve da ne čuti, ker si je sama sugerovala, da ima ona moč v deželi. Večjega triumfa si ne more želeli Schweglova diplomacija, kakor je ta njegova alijanca.

Ob taci razmerah bi človek večkrat dvomil o bodočnosti Slovencev, ali narodna dolžnost in narodno čuvstvo nam ohranja vero v boljšo bodočnost, kajti ako smo premagali nemškutarstvo, padla bo tudi ta alijanca, ta politična zabloda nekaterih naprednih voditeljev.

Resumujmo! Vsaki alijanci mora biti podlaga gotov princip. — Alijanca nekdanega železnega obroča je imela za princip narodno enakopravnost in princip avstrijske skupnosti. Ker sta bila ta principa vsem strankam načelna, zato je bila ta alijanca nekaj naravnega in trajnega.

Pozneja Windischgrätzova koalicija je imela le hipni namen preprediti Taaffejevo volivno preosnovo.

Ko je to prepredila, razpadla je zopet pri načelnem vprašanju narodne enakopravnosti, katero je nemška levica glede celjske slovenske gimnazije perhoreciral.

Alijanca nemške in slovenske stranke na Kranjskem pa nima skupnega principa.

Nemci hočejo v deželi svojo pozicijo utrditi na škodo slovenskemu življu. Slovenski liberalci hočejo imeti moč v deželni upravi in tiščati k tlom drugo slovensko stranko.

Da Nemci v tej koaliciji ustrajajo, je naravno, ker njihov princip, utrditi svojo nemško pozicijo najbolje oživetvarjajo po tej zvezi.

Slovenski liberalci pa morajo žrtvovati jedno narodno koncesijo za drugo tej koaliciji. — Ako je liberalna stranka tudi slovenska, mora žrtvovati koalicijo in

če treba tudi za ceno, da se odpove svoji poziciji v deželni upravi, ker narodne koristi morajo veljati več kakor imeti »jedno uro moč v rokah«.

Državni zbor.

Dunaj, 13. sušca.

Napadi na vladarsko hišo.

Kakor sem že kratko sporočil, je včeraj vsenemški poslanec Berger nečuvno napadal avstrijsko vladarsko hišo. Poslanska zbornica je še tako mrtvična, da se nihče ni oglasil proti takim drznim napadom v zbornici. Danes je min. predsednik dr. pl. Körber storil to, kar bi bil moral že včeraj storiti predsednik Kaiser, ki je pač opozoril govornika, s ga pustil dalje še brez ozirneje govoriti. Rekel je: Gosp. poslanec Berger je včeraj vladi zapretel, da boče njegova stranka odločno pobijati vsako zvišanje civilne liste (donesek za cesarski dvor). To predlogo, ki je potrebna iz stvarnih razlogov, bode vlada zagovarjala z vsemi močmi. G. poslanec je pri tej priliki napadal najvišjo cesarsko hišo. Te napade moram najodločneje zavrniti, upam, v soglasju in s čuvstvi vis. zbornice. (Živahno odobravanje.) Habsburška vladarska hiša je najstarejša v Evropi. Njena politika je državo, ki je bila že po zemljepisni legi in svoji sestavi več ko vsaka druga izpostavljena najhujšim napadom, vzdržala skozi stoletja ter ji v sreči in nesreči ohranila spoštovanje vsega sveta. (Živahna pohvala.) Zivljanske moči in spoštovanja habsburške države izvajanja gosp. poslanca Bergerja ne bodo razrušila in omajala (Tako je!), tudi ne njegove sanje o bodočnosti, katerim se je menda udal Ta vladarska hiša in ta država hočeta še dolgo, dolgo deliti isto usodo. (Živahna pohvala.)

Čehi in vlada.

Včeraj je bilo določeno, da danes govorita kot glavna govornika dr. Herold in grof Dzieduszycki. Ker pa je moral dr. Herold danes nenadoma odpotovati v Prago, mu je svoje govorniško mesto odstopil Biankini, ki je pozneje govoril kot glavni protigovornik.

Dr. Herold je pač najspretnejši politični govornik v češkem klubu. Danes pa se mu je poznalo, da je moral vršiti jako težavno in neprijetno nalogo, namreč utemeljiti najnovejšo politiko češkega kluba.

Češki poslanci so sklenili, da opuste obstrukcijo proti državnemu proračunu in avstro-ogrski nagodbi.

Tej premembi taktike so se upirali nekateri člani kluba, kakor tudi glavno glasilo »Narodni Listy«. Toda večina v klubu je uvidela, morda prepozno, da s prejšnjo taktiko ne doseže svojega namena. Ta je bil: poraz ministerstva. Ker je to izključeno in bi Čehi, kakor sem nedavno naglašal, danes »molens volens« tirali obstrukcijo neposredno sicer proti dvema vevlačnima vladnima predlogama, posredno proti državi sami, zato je zmagal trezen razum, in češki poslanci so obstrukcijo zamenjali z odločno opozicijo. To premembo taktike je dr. Herold utemeljeval sicer z vso svojo spretnostjo, a videlo se mu je, da mu beseda ne prihaja, kakor običajno, iz trdnega prepričanja, marveč iz užaljenega srca. Obširno je dokazoval nasproti trditvam dr. Kindermanna, da je v češkem deželnem odboru in zboru najtočnejša narodna ravnopravnost, kakeršne Nemci ne poznajo, kjer so v večini, kot na Moravskem, Štajerskem, Koroškem in v Šleziji. Kjer imajo Nemci v rokah oblast, tam jo tudi pošteno izrabijo.

V poslanski zbornici se sicer v manjšini, a tu imajo navdalo s pomočjo vlade. In to je ona stroga ravnopravnost, katero vedno naglašajo g. načelnik sedanje vlade! (Živahno odobravanje.)

Ko sta govorila dr. Götz in Choc, je zbornica sklenila konec razprave in glavnima govornikoma sta bila izvoljena grof Dzieduszycki (pro) in Biankini (contra)

Grof Dzieduszycki, mož temeljito izobražen, govori prosto, a vedno z ozirom na ožje stališče poljskega kluba. Obsojal je nemško in češko obstrukcijo, ki je »liberum veto«, s katerim more najmanjša stranka preprediti razprave v zbornici. To je vzrok propalosti avstrijskega parlamenta in skoraj neomejene moči vlade in njenih organov. Govornik je gotovo dobro proučil zgodovino zadnjih let poljskega parlamenta in kraljestva. Tako je mogel govoriti njegovim očetom znani škarga malo pred razdelitvijo Poljske. Toda danes ne moremo in ne smemo govoriti »finis Austriae«, marveč parlament naj se osvobodi predsodkov, ki izvirajo iz domišljavosti, da je in mora biti Avstrija nemška. Parlament naj odpravi nesrečni »liberum veto«, zboljša naj poslovnik in prizna načelo večine, ki je »conditio sine qua non« parlamentarizma. To je zdravilo za parlament in lek za državo.

Biankini pa je danes prekosil samega sebe. Ni sicer izbirčen v izrazih, toda vsebina njegovega govora, ki prihaja iz srca čistega in navdušenega hrvatskega rodoljuba,

mora ganiti tudi mrzlega birokrata. Navajal je razne dogodke, dejstva in odlomke iz italijanskih listov, ki utrjujejo prepričanje o »tajni klavzuli«. Italijani hočejo nadvladati na Adriji, da si odpró pot preko Istre in Dalmacije na Balkan. S trpkó ironijo je opisaval skrb avstrijskih vlad za Dalmacijo, katera danes kot beračica stoji pred svetom ter prosi milih darov za lačne svoje sinove. Sramota in žalost morata domoljuba trgati srce, ko vidi, da od Stvarnika bogato obdarovana dežela prosi drobtin iz tujih rok. Tega Hrvatje niso zaslužili, oni Hrvatje, ki so na morju in na suhem tolikrat prelivali svojo junaško kri za državo, v kateri hočejo ostati ter uživati blagodati kulturne države. Hrvatje in Slovenci pa tudi ne potrebujejo od vlade poukov o domoljubju, o ljubezni do države in vladarske hiše, ker te čednosti so dokazali stokrat na krvavih bojiščih za dom in očetnjavo. Take opomine in nauke naj vlada pošilja na druge naslove! Kdor se dandanes prijazno ne odkrije vratarju te ali one birokratske palače, zapisan je v črno knjigo! Mundus vult decipi...

V torek se prične prvo branje avstro-ogrške nagodbe.

V občini Planina, v političnem okraju Brežice so od l. 1893 skoraj vsako leto razne uime, toča, mraz, povodnji itd. napravile mnogo škode. Lani pa je mraz uničil sadje, koruzo in ajdo. Prebivalstvu preti lakota. Vled tega beži mlado in staro v mesta, tovarne in rudnike, da si poišče potrebnega kruha. Ker je bila lanska škoda cenjena na 9200 kron in imajo dotični posestniki 30.400 kron dolga, potrebovali bi vsaj 4600 kron podpore, da se vzdržé. Zato posl. Žičkar in tovariši prosijo vlado, da trški občini Planina dovoli izdatno državno podporo v veliki bedi.

Učiteljski shod.

»Slovenski Učitelj« piše: Iz časnikarskih poročil vidimo, da se misel sklicanja učiteljskega shoda obeta uresničiti. Misel, ki je bila prvotno vržena v precej nerodni obliki potom »Učit. Tovariša« v svet, je dobila pravo lice potem, ko so jo dobili v realizovanje zrelejši močje. Iz prvotno nameravnega političnega shoda postane stanovski shod, pri katerem lahko sodeluje in mora sodelovati vse učiteljske dežele. Pri tem našim poročilu se moremo opirati le na časnikarska poročila, ker oficijelno ni dobila »Slov. učit. društva«, še nikakoršnega obvestila. Po časnikarskih poročilih bode pripravljani odbor obstojal iz zastopnikov štirih glavnih učiteljskih društev dežele, ter bodo govorili na shodu lahko zastopniki vseh štirih društev. Politika bo na shodu izključena. In to je pri razmerah, kakoršne so, edino pravo. Kakor hitro se na tak shod privleče politika, je razkol gotov in sodelovanje vsega učiteljskega onemogočeno. Učiteljsvo je primorano računati na dobrohotnost vseh strank dežele, ker le potem je omogočeno zboljšanje našega gmotnega stanja.

Stvar, za katero se gre, je dovolj znana in dovolj preresetana. Zato se nam ne zdi potrebno iznova vsega naštevati, kar zahteva nujno sanacijo naših gmotnih razmer. Te razmere so itak dovolj kričeče. Shod naj bi bil velika demonstracija vsega stanu. Vidijo naj našo bedo poslanci, pa tudi narod. Ako smo ediniternastopimokompaktno, je uspeh gotov. Upajmo, da se bo vse gladko vršilo, vršilo res impozantno, pa uspešno. Upajmo, da se močje, ki sedaj vodijo akcijo, ne bodo dali premotiti od elementov, ki so prvotno vrgli misel o shodu med učiteljsvo ključ jih na protestni shod proti obstrukciji. Ti elementi so hoteli učiteljsvo zlorabiti in mi mislimo, da je te elemente treba iskati izven stanu. Se sedaj, ko je misel o shodu nekako dozorela, in smo brali poročilo v »Tovarišu« in »Narodu«, mislimo, da bi še sedaj neki elementi radi delali zmešnjavo in jih prav boli, da bo shod stanovski, ne pa strankarski. V »Narodu« se poroča, da se v slučaju, ako deželni zbor o veliki noči ne bo zboroval, skliče učiteljski protestni shod proti obstrukciji. Bože mili! Za tak shod morejo biti le politični otroci ali pa slepci. Bodimo trezni, pa si oglejmo položaj, kakor je v resnici. Proti obstrukciji so protestirali že vse drugi vplivnejši faktorji in ti protestirajo še vedno, a s kolikim vspehom — lahko vsak vidi. In to so res stari, skušeni politiki in diplomati, drugačniki kakor kolovodje liberalnih učiteljev, ki so le krotke marijonetke »Slovenskega Naroda«. In ti stari politiki ne dosežejo ničesar, dasi imajo morda del davkoplačevalcev za seboj. Regulacija učiteljskih plač je pa pri vseh davkoplačevalcih dežele zelo nepriljubljena stvar. Da bi regula-

ciji na ljubo se poslanci udali, torej kapitulirali pred učitelji, ni misliti, zakaj poslanci se bodo morali prav za prav žrtvovati, ko bodo sklepali o regulaciji ter bodo morali svoje volivce-davkoplačevalce šele pridobiti za to. Da je pa regulacija tako nesimpatična pri ljudstvu, je del učiteljskega samega kriv, o čemur pa nočemo pisati v tem trenutku.

Mi tudi ne svarimo pred takim protestnim shodom, ker liberalno učiteljsvo ne posluša našega glasu. To pa rečemo: Pozitivnih uspehov za učiteljsvo shod ne bo imel drugih, kakor da bo par najboljših kričačev našlo kako posebno milost deželnega šolskega sveta, drug zega pa prav nič.

O veliki noči dež. zbor lahko zboruje in bo tudi zboroval, ako sedanja vlada le hoče. Res pridejo pred regulacijo plač na vrsto še neke druge reči, a z regulacijo se lahko prične v prihodnjem zasedanju. Reči, ki pridejo na vrsto, so neodložljive in učiteljsvo bi bilo neopametno, ako bi tirjalo, da se odstrani, ker to ni mogoče, pač pa mora učiteljsvo, ako hoče sebi dobro, želeli, da se testvari, ki so nasprotnim strankam dež. zbora tudi znane, takoj uredi in je za regulacijo potem odprta pot. Torej: Mi smo za javen stanovski učiteljski shod in mi tudi z veseljem sodelujemo na tem shodu. Uspehov pričakujemo v sedanjih razmerah le od takega stanovskega nepolitičnega shoda. Vsak drugačen nastop učiteljskega bo brezuspešen in regulaciji naših plač naravnost kvarljiv. Kar se pa tiče protestnega shoda — je bil čas letos do 24. februarja; pozneje ne bo več takega efekta.

Važen prevrat na Hrvatskem.

Na Hrvatskem, posebno pa v Zagrebu, se je pričelo v zadnjem času živahno gibanje za finančno samostalnost. Vodilne kroge je napotilo k temu gibanju naravnost lažnivo poročilo ogrske regnikolarne deputacije o finančnem stanju Hrvatske, v katerem se mej drugim trdi, da Madjari plačujejo za Hrvate. Te trditve je temeljito ovrgel »Obzor«, ki je dokazal, da je Ogrska v zadnjem desetletju potrošila za svoje investicije od skupnih dohodkov 306 milijonov, za Hrvatsko se je pa izdalo v tem času le borih 700.000 kron, pa še od te svote je večinoma vse šlo v mažarske nenasitne žepke, ker je vlada poskrbela, da se je pri hrvatskih investicijah uporabljal večinoma le ogrski material, kakor tudi le ogrske delavne moči. Potem takem od skupnih dohodkov ne pride na Hrvatsko skoro nič. Povsem umevno je torej, da je ta zadeva vzdrnila voditelje hrvatskega naroda, ki so pričeli na vsaj črti boj proti sedanjemu zistemu. Ob enem so pa tudi resneje jeli razmišljati o potrebi politične in narodnogospodarske organizacije hrvatskega naroda, ki je postala geslo zedinjene opozicije, ki je pa tudi edina pot za rešitev zatiranega in bednega naroda. Le žal, da so tako dolgo odlašali z organizacijo, a prepozno se ni in shodi, na katerih se sedaj ljudstvo navdušuje za samostalne finance, bodo kmalu uglasili pot težavni nalogi. Opozicijo čaka sicer silno težavno delo, toda če izvede, kar je sklenila, bo zmaga gotova. Začetek je storjen.

Reforma zborniškega poslovnika.

Poslanec dr. Grabmayr je izdelal, kot znano, nekaj načrt za premembo poslovnika poslanske zbornice, a je že sedaj, predno je načrt sploh prišel v razpravo v plenumu dotičnega odseka, dospel do prepričanja, da njegov načrt ne obvelja. Sicer je pa obstoječi poslovnik res tak, da ga ni mogoče tako zboljšati, kakor bi bilo potrebno v sedanjih razmerah. Čim bolj ga bodo krpali, tem več novih razpok se pokaže na vseh koncih, in končno bi ne ostalo ničesar drugega nego krpe brez vsake zveze in celote. Za temeljito reformo, ki bi morala odstraniti vse obstoječe določbe sedanjega poslovnika, pa nima nihče potrebnega poguma. Najboljši izhod iz te zagate bi bil naslednji: Vlada naj ob pričetku nove seje predloži načrt novega poslovnika, ki naj začasno takoj stopi v veljavo. Pozneje naj bi odsek ta načrt temeljito pretresoval in na podlagi praktičkih izkušenj razširil ali zožil posamezne določbe in jih prilagodil novim razmeram. Vsaka drugačna rešitev tega vprašanja bi bila docela brezvspešna.

Vinska klavzula agitacijsko sredstvo.

V apulijskih mestih Bari in Tarent sta se vršili minulo nedeljo dopolnilni volitvi za italijansko zbornico. Pri teh volitvah so kandidirate prvič nastopili z vinsko klavzulo v trgovinski pogodbi z Avstro-Ogrsko. Oba dosedanja poslanca Di Tullio in Damasco, katerih mandata je zbornica razveljavila, sta zastopala stališče, da mora Italija odkloniti obnovitev trgovinske pogodbe z avstro-ogrsko monarhijo, če ne bo mogla doseči,

da se vinska klavzula nepremienjena sprejme v trgovinsko pogodbo. Nova nasprotna kandidata, ki se sicer v ničemer bistveno ne razlikujeta od sedanjih poslancev Di Tullio in Damasco, sta pa zastopala posredovalno stališče, ki ga zagovarja italijanska kmetijska družba. Ta namreč pravi, da bi se smela Italija zadovoljiti tudi s primernimi olajšavami v drugih carinskih predmetih, ter da torej sme privoliti v primerno zvišanje carine na vino. Vsepeh volitev je pa pokazal, da sta obe stranki enako močni, in da se ni uresničila trditve trgovinske zbornice v Bari, da cela Apulija stoji na stališču dosedanjih poslancev. V Bari je namreč zmagal Di Tullio s 1593 proti 1555 glasovi, v Tarentu je pa podlegel Damasco, ki je dobil 1551 proti 1625 glasovom.

Kriza v Bolgariji.

Glasom najnovejših poročil iz Sofije je vojni minister general Paprikov podal ostavko in jo je knez že v sprejel. Kot razlog za njegov odstop se oficijelno navaja samo dejstvo, da mu ministerski svet ni hotel dovoliti 8 do 10 milijonov v vojne namene. V resnici je pa iskati razloge tej krizi, kateri bo morda podlegel cel Danevov kabinet, vse drugje. Mej knezom Ferdinandom in sultanom so se namreč pričela neka pogajanja v odvrnitev sedanjega nevarnega položaja. Za ta pogajanja je izvedel ruski agent Bahmetjev ter kmalu na to v ime ruske vlade naročil ministerskemu predsedniku Danevu, naj pri knezu izposluje sankcijo dosedanje politike njegovega kabineta. Proti temu nasvetu je v ministerskem svetu glasoval edini general Paprikov, ki je vsled tega in pa vsled nedovoljenega kredita podal demisijo. Ker se pa vkljub temu še nadaljujejo tajni dogovori mej Carigradom in Varno, kjer se knez sedaj mudi, in ker Turčija odločno zahteva, da se odstrani sedanji rusofilski kabinet, je popolna kriza v Bolgariji skoro neizogibna.

Millerand dobil ukor.

Z vodjo Millerandom večina francoskih sodrugov že davno ni zadovoljna. Že njegov svojedolbi vstop v francoski kabinet je silno razburil prave socialiste, a tudi sedaj, ko ni več trgovinski minister in igra le ulogo navadnega poslanca, se še ne more polesti prvotno razburjenje ter se je nasprotno še povečalo. Sodrugi mu očitajo, da je v vprašanjih glede discipline v armadi in ločitve cerkve od države zastopal popolno protisocialistične nazore. Pri dveh občinah zborih zvez socialistične stranke so ga pozvali na odgovor. Zahtevali so pojasnilo, zakaj je odobral prepoved revolucionarne vojaške knjižnice in glasoval proti ločitvi cerkve od države. Millerand je v svojem obrambnem govoru povedal, da je bila dotična brošura politični pamflet, ki napeljuje vojake k upor, on za svojo osebo pa ni bil nikdar anarhist in mora torej pobijati te teorije; vkljub temu pa je tudi tu prav dobro varoval socialistična načela, vsled česar bo tako postopal tudi pri vsaki nadaljni enaki priliki. Ločitev cerkve od države je vprašanje oportuniteti in v to svrhu je sedanji čas še ravnotako malo sposoben kakor oni za njegovega ministrovovanja. Gotovo pa je, da bi pri sedanjih razmerah ob izvedbi te zahteve mnogo trpela republika. »Čisti« socialisti seve niso bili zadovoljni s tem njegovim pojasnilom in predlagali so, naj se Millerand izključi iz »Federation socialiste de la Seine«. Ta predlog je bil sicer odklonjen z 72 proti 51 glasovom, obveljal je pa s 75 glasovi proti 55 nasvet, naj se da eksminstru ukor. Obojeni si je pridržal pravico, da na prihodnjem socialističnem narodnem kongresu temeljito ugovarja temu sklepu. Izrečene graje mu pa tudi ta odgovor ne bo izbrisal.

Iz brzojavk.

Nesklepčnost v odsekih. Sladorni odsek včeraj ni mogel zborovati radi nesklepčnosti. Tudi napovedana seja budgetnega odseka se ni vršila. — Poslanec Stein in potnina. Izbezan po znanem poročilu v Wolfovem glasilu je včeraj poslanec Stein v posebnem pismu poslal zborniškem predsedstvu znesek 481 K 42 h kot neopravičeno prejeta potnina. V dotičnem pismu pravi, da ni vedel, da ni več upravičen prejemati prej mu pristojajo potnino. — Zasedanje deželni zborov. Sedaj je neki gotovo, da se o velikonočnih počitnicah snidejo vsaj nižje-avstrijski, gališki in tirolski deželni zbor. — Odprava § 2 zakona proti jezuitom se ne izvede še tako kmalu, ker baje v zveznem svetu zato še ni potrebne večine. — Volitve v kresčansko skupščino se vrše 29. t. m. Voliti bo 64 poslancev, 10 jih imenuje guverner-nadkomisar, ki ima mnogo opravka, da si pripori potrebno večino.

Na grobu svetega Cirila.

Iz Rima 9. marca.

Kri ni voda. Slovenec v Rimu se drži zgledov svetih bratov, ki sta nam prinesla

luč svete vere. Tudi ona dva sta stopila najprej pred svetega očeta, pred najvišjega zakonodajca na svetu, pred vratarja, kateri ima ključ nebeškega kraljestva. Mi katoliški Slovenci v Rimu smo ona prava družba sv. Cirila in Metoda, ki sledi njunim stopinjam. In zato smo pa po obisku sv. očeta gledali najprej, da počastimo ono sveto mesto, kjer sta sveta brata Ciril in Metod za vse čase označila Slovanom njih narodno katoliško božjo pot. In ta je v starodavni, častitljivi baziliki sv. Klementa.

Tu je nekdanj stal tempelj boga Mitra. Iz daljnega vshoda so si Rimljani sem presadili čaščenje tega perzijskega božanstva. Čas je hitel, in vedno rastoči Rim je zasul to pogansko svetišče. Nad njim se je dvignila nova krščanska cerkev.

Iz Krimskih krajev sta sveta brata Ciril in Metod prinesla seboj truplo sv. Klementa, tega častitljivega svetnika, ki je z besedo in pismom razširjal sveto vero v najtežavnejših časih. Skozi naše dežele sta ga peljala v vedno mesto. In tu sta ga pokopala v novi, veliki baziliki, sezidani nad Mitrovim tempeljom. A tu je umrl tudi sveti Ciril, in kam naj bi ga položili, kakor na prostor, katerega je posvetil sam s pieteto do rajnega Klementa?

In zopet so bežali časi. Rim se je dvigal, vedno napadan, vedno razdiran, a vedno se prenavljajoč.

In poznejši rodovi so pozabili na spodnjo veliko baziliko in so nad njo sezidali zopet novo cerkev.

Ime in spomin sv. Klementa in Cirila sta ostala, in sveti oče Leon XIII. je dalk novicerkvi prizidati slovansko kapelico svetega Cirila.

Sem smo šli Slovenci, da molimo zase in za one naše brate, ki so molitve potrebni. G. kanonik Kalan nam je maševal, in nato se je v navdušenem govoru spominjal zgodovine tega svetega kraja, kateri nam tako očitno kaže, da je katoliška cerkev prava domovina tudi za vse Slovane. Nato smo v krepkem zboru zapeli svoje domače pesmi. Ali smo mogli svetemu Cirilu poslati doli v grob za zahvalo kaj lepšega, nego pesem v jeziku, za katerega ima on največje zasluge?

Na prošnjo slovanskih škofov je dal papež Leon XIII. iskati v tej cerkvi grob svetega Cirila. Saj zgodovinska poročila so jasna. Drugod njegov grob ne more biti.

Kar je bilo spodaj, je bilo vse zasuto, in začeli so kopati pod cerkvijo. In prišli so res do spodnje bazilike, ki je še večja, nego zgornja, prostorna cerkev sv. Klementa.

Tu spodaj je grob svetega Cirila. Stare freske nam pojasnjujejo zgodovino tega svetega kraja.

Tu smo Slovenci molili za svojo domovino, za izpreobrnjenje svojih nesrečnih, krivovernih sobratov, za srečo in edinost vse velike slovanske rodbine.

Tedenski koledar.

Nedelja, 15. marca: 3. postna; Longin muč.; evang.: Jezus izžene hudobnega duha iz mutea. Luk. 11. — Ponedeljek, 16. marca: Hilarij in Tacij mm. — Torek, 17. marca: Jedert dev. — Sreda, 18. marca: Ciril Jeruz. šk. — Četrtek, 19. marca: Jožef, ž. M. D. — Petek, 20. marca: Benedikt op. Sv. pet ran Gosp. — Sobota, 21. marca: Serafion šk. — Solnce izide 20. marca ob 6. uri 6 min., zaide pa ob 6. uri 9 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 21. marca ob 3. uri 6 min. zjutraj. — Muzica sacra v nedeljo, 15. marca: V stolni cerkvi velika sveta maša ob 10. uri: Koralna maša brez orgelj, graduale in traktus »Exsurge, Domine« zl. Anton Foerster, ofertorij »Justitiae Domini« dr. Franc Witt; po povzdigovanji »O salutaris hostia« zl. opat Vogler.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. marca.

Isza kulis nemško-slovenske zveze. »Grazer Tagblatt« prinaša v št. 70. z dné 12. marca naslednjo notico: Iz Tržiča se nam piše: V gorenjskem industrijalnem mestu Tržiču se je izvolil nov občinski zastop. Pri tej volitvi so slovenski liberalci z malimi izjemami sramotno prelomili besedo (nach schändlichem Wortbruch) in se zvezali z duhovščino in svojimi klerikalnimi sovražniki, tako, da je vsaj deželnozborski mandat poslanca Ferjandiča izgubljen. Dr. Ferjandič je bil namreč pri zadnji deželnozborski volitvi proti tržiškemu župniku Špendalu od slovenskih liberalcev v zvezi z Nemci izvoljen. Slovenski liberalci so se pa sedaj razun treh: okrajnega sednika, davkarja in nadučitelja, zvezali vsi z nasprotnikom Ferjandičevim, župnikom Špendalom. Tako so dr. Ferjandiču v Tržiču

izpodnesena popolnoma tla. Če pride, kakor se domneva, valed obstrukcije slovenskih klerikalcev do razpusta kranjskega deželnega zbora, bodo slovenski liberalci tržiški mestni mandat najbrž izgubili. Značilno je, da ta stranka, v katero smo vsled mnogih znamenitih in izvrstnih lastnosti njenega voditelja dr. Tavčarja najboljše upanje imeli (nach den vielen beachtens-, ja schätzenswerthen Eigenschaften ihres Führers dr. Tavčar zu guten Hoffungen berechtigende Partei) valed upora svojih članov naravnost sistematično pripravlja pot klerikalcem. — Kaj pravita k temu dr. Tavčar in dr. Ferjandič? Altroche žindra! Se še pomenimo! Za danes le kratko izjavljamo: Ta izjava nemško nacionalnega glasila kaže, da je bila mej voditelji nemške in slovenske liberalne stranke v znani »zvezi« posebno važna točka glede občinskih volitev v narodnoizpostavljenih krajih, in že zadnjič omenjeno pismo Schweglovo, v katerem pravi, da je dr. Ferjandič dajal Nemcem na razpolago slovenske liberalne glasove za občinske volitve v Tržiču, kaže, kako žalostno ulogo igrajo liberalni prvaki v tej zvezi. Umevne so bile jere mijaše dr. Egerjeve na zadnjem političnem shodu kranjskih Nemcev, kajti Nemci so čutili, da kljub obljubi nekaterih voditeljev narodnonapredne stranke se je vendar dobilo pri občinskih volitvah na Jesenicah in v Tržiču nekaj poštenjakov mej slovenskimi naprednjaki, ki niso hoteli nositi svojega narodnega poštenja na prodajo Nemcem, kakor so v njihovem imenu že kar obetali prvaki. Bog daj, da bi število teh poštenjakov vedno bolj naraščalo in da bi odločno pokazali vrata »Narodovemu« protiverskemu besnenju, ki je uprizorjeno le za to, da bi se umetno zakrivale gnjile razmere nemško-slovenske zveze. Bog daj, da bi skoro prišel dan, ko bi bilo mogoče vsem resnim in poštenim Slovincem na podlagi starih slovenskih načel združenim korakati v boj za pravice narodne! Ob takih dogodkih se nam prav nič čudno ne zdi, ako jugoslovanski poslanci ne marajo družbe take liberalne slovenske delegacije, in mislimo, da je precej predrznosti, ako si dr. Ferjandič po zgoraj omenjenem Schweglovo pismu sploh še upa nastopati s častjo slovenskega poslanca. Sicer pa, kakor rečeno, bomo še v marsičem posegli za kulise nemško-slovenske zveze.

† **Župnik Avgust Turk.** Danes zjutraj je po kratki bolezni umrl župnik v Ihanu č. g. Avgust Turk. Rojen je bil v Ljubljani 13. oktobra 1852, v mašnika posvečen je bil 27. junija 1876, služboval je kot kapelan v Polhovem gradu, Mengšu, Borovnici in Tržiču; leta 1887 je postal župnik na Jančnem, leta 1891 je dobil župnijo Koroško Belo, od koder se je preselil lani spomladi na podeljeno mu župnijo Ihan. Bil je brezmadežen, pobožen, blag in ljubeznjiv značaj. Povsod, kjer je služboval, si je pridobil ljubezen in spoštovanje ljudi. Letos je želel potovati v Rim in se že oglašil. Pa obolel je za udničo, katera mu je v svojih nadaljnjih komplikacijah po tritedenski hudi bolezni povzročila smrt v najlepših moških letih. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. uri dopoldne. N. p. v m.!

V posebni avdienci pri papežu so bili včeraj kardinal knezo-nadškof Gruscha, knezo-nadškof Jordan in tržiški škof dr. Nagl.

Prestave. Č. g. Jožef Potokar, kapelan v Kranju, je prestavljen za beneficijata v Martin pri Litiji, na njegovo mesto pride v Kranj č. gosp. Vojteh Hybášek iz Smlednika in na tega mesto č. g. Karol Čuk iz Fare pri Kostelu.

K »Slovensko krščansko socialni zvezi« so dalje pristopila društva:

39. Katol. bralno pevsko društvo »Slovenska zveza« v St. Petru pri Gorici.
40. Del. bral. društvo v Zagorju ob Savi.
41. Krščansko-socialno strokovno društvo papirnih delavcev v Vevčah.
42. Bralno društvo pri Mar. D. v Polji.
43. Kat. izobr. društvo v Trnovem na Notr.

Kranjska trgovska in obrtna zbornica. Trgovski minister je potrdil zopetno izvolitev g. Jožefa Lenarčiča predsednikom in g. Franca Kollmanna podpredsednikom kranjske trgovske in obrtne zbornice za l. 1903.

Naši romarji. Piše se nam iz Florence: V ponedeljek so imeli avstrijski romarji sklepno slovesnost v Rimu. Zbrali so se zopet v cerkvi Campo Santo poleg Vatikana. Sklepni govor je imel msgr. de Waal, kateri je navduševal Avstrijce, naj katoliško prepričanje, kakor so ga pokazali v Rimu, tudi v domovini kažejo povsod brez strahu, zasebno in javno. Te Deum in sklepni blagoslov je imel naš kanonik Kalan. — V ponedeljek o polnoči je bila ločitev. Nekateri so se vrnili naravnost proti domu, drugi so pa sedli na posebni vlak, ki je imel iti v Neapolj. A nepričakovana nesreča je ta izlet preprečila. Pred tem posebnim vlakom je namreč šel iz Rima v Neapolj tovorni vlak z dvema lokomotivama. Pri Roccasecci se je zlomila os prvi lokomotivi. Druga jo je porivala pred seboj, postavila se je po strani in razdrila tir. Obe lokomotivi sta prišli s tira in ves tovorni vlak je padel po strmini dvajset metrov globoko. Pet uslužbencev je bilo mrtvih. Ravno ko bi imel naš vlak oditi, je prišla brzozavka, da ne sme noben vlak v Neapolj. Postajenačelnik se je peljal sam do Roccasecce (136 km od Rima), mi pa se nismo ravno z najprijetnejšimi čustvi izselili iz vozov in celo noč prečkali na rimskem kolodvoru, dokler nismo zjutraj zvedeli, da je ta dan sploh nemogoč vsak promet, dokler se ne popravi tir. Trupla ubitih so prepeljali v Rim, kjer so bila slovesno pokopana na stroške železniške družbe. Mi pa smo večinoma še isti dan odrinili proti Florenci. Vreme je najkrajše, pomladansko in toplo. Slovenci smo vsi zdravi, razen g. Kocijana, umirovljenega župnika tržiške škofije, kateri je ostal v Rimu v bolnišnici.

Knjižnice slov. krščan. socialne zveze sta ravnokar izšla in bila razposlana 1. in 2. snopič skupno. Obsegata začetek »Obrtnega reda«, ki ga poljudno razlaga iur. Anton Kralj. Poslali smo ga vsem dosedanjim in nekaterim novim naročnikom. Kdor ne mara biti naročnik, naj blagohotno vrne snopič z opazko: Nazaj! Se ne sprejme. — Vendar upamo, da bodo vsi dosedanja naročniki ostali zvesti in da se bo še kaj novih oglasilo; saj bodo za majhne vinarje dobili v roke temeljito in jako potrebno razlago obrtnega reda. Vsak izobraženec, zlasti duhovnik, pride prav dostokrat v položaj, da potrebuje sam sveta v obrtnih zadevah ali da ga prosijo sveta drugi. In v to bo »Obrtni red« vsakomur dobro služil. Kdor bi ga pa res ne rabil sam, ga lahko podari kakemu obrtniku; tako bo njemu storil veselje, »slov. krščanski socijani zvezi« pa bo kot naročnik pripomogel, da bo mogla nadaljevati »Knjižnico«, katero bi sicer morala ustaviti — v veliko škodo našega socialnega razvoja. Celoletna naročnina za 12 mesečnih snopičev znaša 3 K 60 h in se pošilja pod naslovom: L. Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Deželni odbor in deželna obrtna komisija. Iz obrtnih krogov se nam piše: Deželni zbor je v svoji XIX. seji dne 12. maja 1899 sprejel soglasno samostalni predlog poslanca g. Ivana Subica in tovarišev, da se naj ustanovi deželna obrtna komisija, kateri naj bode naloga, razširjati in vpeljevati nove priznane pripomočke in metode, oživotvarjati učne kurze za obrtnike, prirejati obrtne razstave in preskrbeti obrtnikom razna delavska sredstva, dalje pospeševati gospodarsko organizacijo malega obrta s snovanjem zadrug in vplivati na dajanje kredita obrtnikom. Deželnemu odboru se je naročilo, da v smislu stavljenega nasveta, držeč se v njem izrečenih načel in navodil, sestavi deželno obrtno komisijo. Ker je pa že minulo skoraj štiri leta in slavni deželni odbor kljub pismeni prošnji deželne zveze obrtnih zadrug in pa ustmeni prošnji zadrugskega instruktora g. dr. Ruckerja

z Gradca še do danes ni sklical deželne obrtne komisije, se tem potom vlnudno naprosi, da to nemudoma stori, ali se pa vsaj izjavi, če je pripravljen sklep deželnega zbora izvršiti, in koliko časa bode še potreboval, da svojo nalogo izvrši. — Na to odgovarjamo: Dotična zadeva spada v referat deželnega odbornika Grassellija. Ko je bil zadnji obrtni instruktor g. Rücker iz Gradca tukaj, smo izvedeli, da se je obrnil do gosp. Rückerja gosp. deželni glavar Oton pl. Detela s prošnjo, naj mu pošlje nekaj vzornih pravil. G. Rücker je taka vzorna pravila sličnih komisij v Celovcu in Gradcu že doposlal in sedaj upamo, da bo g. dež. glavar pospešil to zadevo. — Z druge strani se nam poroča: Sklep dežel. zbora z dne 12. maja 1899 je bil poročevalcu o obrtnih zadevah g. odborniku Murniku v referat dodeljen. Po njegovem nasvetu je bil dne 3. avgusta 1899 g. ravnatelj Ivan Subic naprošen, da bi dal dežel. odboru na razpolago statut kake druge take komisije, če bi ga morebiti imel. Na to je g. ravnatelj dne 15. avgusta 1899 odgovoril, da nima v posesti nikakega statuta kake druge deželne obrtne komisije. Dež. odbor se je tudi obrnil na vse one faktorje, kateri imajo vsled sklepa deželnega zbora imenovati svoje zastopnike za to komisijo. Temu so se isti tudi odzvali. Vsled hude bolezni, katera je potem napadla referenta g. Murnika, je vsa stvar zaostala. Ker se je nadjalo, da g. Murnik zopet okreva in prevzame referat v dežel. odboru, so se pustili akti, katerih rešitev si je pridržal, v njegovi pisalni mizi in pod ključem, katerega je imel g. Murnik. Zato je njegov namestnik prevzel le poslovanje v kurentnih zadevah, zaostale akte pa še ni prevzel. Ko pa g. Murnik ni bil več izvoljen dežel. odbornikom in je prišel na njegovo mesto g. Grasselli, je isti prevzel tudi zaostale akte. Akte glede dež. obrtne komisije izročil je dež. glavarju v drugi polovici leta 1902. Ker g. dež. glavar ni imel potrebnih podatkov za prvo sejo, je sklicanje seje odložil, dokler ne dobi potrebnega gradiva. Zdaj se je g. dežel. glavarju posrečilo, da je dobil vsled njegove prošnje od gosp. združnega instruktora dr. Rückerja potrebnega gradiva za prvo sejo. Dežel. odbor bo v prvi seji, katero bo zdaj imel, še o tem vprašanju sklepal, ali bi se ne naprosilo trgov. ministerstvo, da pošlje tudi zastopnika k seji deželne obrtne komisije. Če bo to vprašanje konečno rešeno, kar se kmalu zgodi, bo g. deželni glavar sklical člane te komisije k prvi seji.

„Slovanska zveza“ in razprava o proračunu. „Slovanska zveza“ se je včeraj posvetovala o stališču, ki naj je zavzema povodom drugega branja državnega proračuna in razprave v budgetnem odseku. V razpravi se je z raznih strani povdarjalo, da se vlada trudi, kako bi Slovane na jugu monarhije izročila v roke narodnih nasprotnikov. To se vidi posebno jasno na Štajerskem, Koroškem, v Trstu in Istri, kjer se slovanski element siloma potiska nazaj. Tudi dogodki v Dalmaciji dajejo povod resnim pomislekom. Z ozirom na to je klub prisiljen, da glasuje proti proračunu. Opozicijsko stališče se bo pokazalo najprej s tem, da bodo klubovi člani v budgetnem odseku glasovali proti dispozičnemu zakladu, pač pa za zvišanje civilne liste. O končnem glasovanju v drugem branju bo sklepal klub v posebni seji.

„Slovenski Narod“ in „Ljudska posojilnica“. „Sloven. Narod“ je napadel „Ljudsko posojilnico“, češ da dela nekrščansko in da hoče vzeti dedščino dvema sestram rajnega g. Žmavca. Vprašali smo pri „Ljudski posojilnici“ ter tam zvedeli, da „Ljudska posojilnica“ o tem, kar „Narod“ pripoveduje, ničesar ne ve. Ako bi pa bilo tudi res, da bi „Ljudska posojilnica“ imela kako poroštvo omenjenih, bi morala kot vestno poslujoč zavod varovati svoje interese. Enako bi postopal gotovo tudi vsak drug zavod; kdor sprejme kako poroštvo, gotovo tudi ve, kaj ga zadene, ako se izplačilo zahteva, drugače

neha vsak denarni promet proti poroštvu. G. Malovrh piše, da pri svojem podpisu gg. dekan Hecl in župnik Žmavc nista imela resnega namena. To bi bilo čudno, da bi podpisala poroštvo za 10 000 K brez resnega namena! Mogoče bi to storil g. Malovrh, a ne verjamemo, da bi sploh kak zavod njegov podpis za tako poroštvo sprejel. Sicer pa, kakor smo rekli, „Ljudska posojilnica“ o vsem tem nič ne ve.

Slovenska gimnazija v Celju. Graška „Tagespost“ poroča mej telefonskimi poročili: „Poslanec vitez Berks in tovariši predlagajo, naj se pri postavitvi „prvi obrok za nastanjenje samostojnih gimnazijskih razredov v Celju 10.000 K“, mesto besed „v novem poslopju, ki naj se zgradi pri Celju“ postavijo besede: „v novem poslopju, ki naj se zgradi v Celju“. Ta predlog so podpisali skoro izključno Mladočehi, ker predlagatelj predloga ni dal v podpis slovenskim tovarišem.“

Železnica Kranj Tržič. V včerajšnji seji poslanske zbornice je predložila vlada načrt zakona glede gradnje 15 km dolge normalnotirne lokalne železnice Kranj-Tržič. K skupnim stroškom v znesku 2.070.000 K bo prispevala država 1.750.000, dežela 150.000, interesentje pa 170.000 K.

Nadvojvoda Fran Ferdinand se je včeraj vrnil s svojega potovanja po Egiptu v Trst.

— **Predavanje v Vevčah** ima jutri g. dr. Jan. Ev. Krek.

Čudno postopanje celjskega okrožnega sodišča. Ob priliki sodnega zasledovanja „Domovine“ je uredništvo „Domovine“ prejelo odločbe c. kr. okrožnega sodišča, podpisane od samega predsednika Wurmserja v nemškem jeziku. Res značilne razmere, da se slovenskemu listu pošiljajo nemški dopisi.

Draginja in uradniške plače. Svoj čas smo poročali, da so državni in tem sorodni uradniki v Gradcu in Celju oglasili se s pritožbami zoper splošno draginjo ter povzdignili glas za zboljšanje plač in doklad. Kakor smo iz uradniških krogov zvedeli, je država upoštevala te pritožbe in dohodke svojim uradnikom zdatno zboljšala in sicer povsod, v Gradcu kakor v Ljubljani. To zboljšanje jim pri obstoječih razmerah gotovo tudi mi iz sroca privoščimo!

Radil volitve v Vojniku je uložen ugovor zoper volitve zaradi nepostavnosti in zaradi dogodivših se volivnih sleparij.

— **Z Raketa.** Tukajšnji restavrator gospod L. Sebeniker prodal je svojo posest gospodu A. Domielju, trgovcu iz Zagorja, ki ima še nekaj let v ravno isti hiši lepo cvetočo trgovino — in brez konkurence. Sin g. Domielja deli brezplačno v prodajalnici „Rodoljubca“. Mi bomo poskrbeli, da se ta človek ne bo dolgo sam šepiril med nami in ljudstvu neljube časnike razširjeval, dokler od ljudstva živi. Še en mlad trgovec z nekaj kapitalom bi delal tukaj nepričakovano dobre kupčije. Da bo gospod Sebeniker s svojo ženo tukajšnjo vas na ta način zapustil, je naredilo v oči vasi nepopisno veselje. Pridi in pogledj rakovske obraze na vasi — vse je dobrovoljno in v marsikateri hiši bodo jutri na ta račun baje meso jedli! Hvala Bogu, eden nasprotnikov je manj, tako se govori po celi vasi.

— **Snubca svoje matere ubil.** K. notici pod tem naslovom nam poroča Rud. Pogačnik iz Kropce, da je dobil pri sodnji po § 412. kaz. zak. 48 ur zapora, in pravi, da ni ubil snubca svoje matere Janeza Fajfarja. Pogačnik pravi, da je po komisiji okrsodnije dokazano, da Fajfar ni imel nobene zunanje in notranje telesne poškodbe, ampak da je od kapi zadet umrl. Pravi tudi, da se v oni hiši ni celi dan žganjalo in popelilo. O tem dogodku v Kropi so poročali tudi drugi listi in tudi „Narod“, češ, da se je Pogačnik sam javil sodnji. V „Narodu“ doslej nismo brali nobenega preklica. Pričakujemo pojasnila iz Kropce.

— **Zopet ogenj pri Borovnici.** Včeraj ob pol 4. uri pop. t. j. 13. t. m. je zopet v Borovnici bilo plat zvona. Gorelo je zopet v Sabočevem. Požarna bramba iz Borovnice je bila takoj na mestu. Pogorelo je 5 gospodarskih poslopij. Kaj je to? V tako kratkem času že drugi ogenj v Sabočevem in enkrat v borovniški župniji. Kdo zažiga?

— **Trnjeva pot do zmage.** Iz Toplice na Dolenjskem nam poročajo: C. kr. okrožno sodišče nam je dne 4. marca vendar le potrdilo pravila za novo konsumno društvo. Bil se je ljut boj. Za dne 16. maja 1901 smo imeli prvi ustanovni shod v ta namen. Ko smo potem še na drugem shodu pra-

vila nekoliko popravili, vložili smo prošnjo, da bi se ista vpisala v združni register. In prošnji se je ugodilo! Dne 9. decembra 1901 jih je novomeško okrožno sodišče vpisalo. Pa kaj se je zgodilo. Naša deželna vlada je poskrbela, ko je zvedela o našem društvu, da je nad sodišče v Gradcu šrtalo bistvene točke naših pravil iz združnega registra tako, da tudi drugo ostalo ni imelo nikaškega pomena za nas. A kar je velikanske ogorčenje pri nas vzbudilo, je to, da smo pravila imeli že tri mesece potrjena; ukrenili smo vse potrebno, da pričnemo s poslovanjem. Nakupili smo blago in mislili dne 1. marca 1902 odpreti združno prodajalno. Pa glej! Samo pet dni prej pride od nad-sodišča prepoved. Hoteli smo hitro popraviti in preskrbeti vpis novih popraviljenih pravil. Vzeli smo že drugod potrjena pravila in jih priredili za naše razmere ter bili popolno prepričani, da jih sodišče potrdi. A motili smo se. Vse nam je nasprotovalo, kar se je le moglo. Po celem Novem mestu se je govorilo, da se za Toplice nikoli ne bodo potrdila pravila za konsumno društvo, in ljudje so hoteli celo vedeti, da jim je to popolno znano od zelo zanesljive strani. Ni smo se dali ustrašiti. Čim huje je bilo nasprotovanje, tem večje naše navdušenje. Ravno v tem boju smo dobili mnogo prej še neznanih prijateljev. Sli smo skozi ogenj, utrdili smo se; ogenj nas je očistil plev in celo zdatno nas je pomnožil, kar je sicer proti naravi ognja. Sedaj smo vendar enkrat po tako dolgem prizadevanju — prvi ustanovni shod je bil že 16. maja 1901 in zadnji (šesti) dne 15. februarja 1903 — prišli do svoje pravice, utemeljene v državnem zakoniku. Dolga in težavna je bila pot do naših pravic. Upamo, da bode sedaj šlo vse gladko in mirnim potom. Če pa ne, se pa tudi boja ne ustrašimo. Vsaj smo se že zdaj zelo utrdili. Mi pustimo vsakemu, kar mu gre po postavi, in zato pričakujemo in tudi zahtevamo, da se nam puste pravice, ki so utemeljene v državnem zakoniku.

— **Na pašniku je umrl 78 letni** Martin Barbič iz Tominja.

— **Nesreča v kamnolomu.** V bolnico so pripeljali kočarja Ivana Vene iz Rovišč občine Kadunc v krškem okraju. Ponesrečil je pri streljanju v kamnolomu. Poškodovan je na oči in na desni roki.

Domobranci v Kranjski gori Oddelek domobrancev, ki ima v Kranjski gori vaje s skiji, se vrne v Ljubljano v ponedeljek. Pri teh vajah si je poškodoval nego korporal Alojzij Levstek. Njegov tovariš Ant. Rupena ga je spravil v tukajšnjo vojaško bolnico.

— **Dohod tujih delavcev.** Včeraj je v Trst zopet prišla nova partija delavcev iz Italije. Bilo jih je kakih 200. Domači delavci nimajo kruha, a vlada pusti, da prihajajo iz Italije izpodrivat domače delavce tuji gosti!

— **Sejmi po Slovenskem od 16. do 21. marca:** Na Kranjskem: 16. v St. Vidu na Blokah, na Premu, v Ložu in Motniku; 17. v Mengšu, Žutemберку, v Skofji Loki in Sempetru na Notr.; 18. v Starem trgu pri Poljanah, Krškem in Zireh; 20. na Igu, v Moravčah, Kočevju in Dvoru; 21. v Tržiču. — Na sloven. Stajarskem: 16. v Zidolah; 17. v Omureku, Podčetrtkom, na Rečici, v Trbovljah in Svedini; 18. pri Novi Stitici in v Vidmu; 20. pri Sv. Barbari, v St. Jerneju na Timskem, pri Sv. Barbari v Halozah, Rogatecu, pri Sv. Joderti in Smarjah pri Jelčah; 21. v Pernovi pri Zalcu in Slov. Gradcu. — Na Koroškem: 17. v Pusarnici; 20. v Gribeni. — Na Primorskem: 16. v Borštu in Gorici (8 dni); 18. v Tolmecu; 20. v Komnu, Ričmanjih, Tržiču (2 dni) in Boveu.

Novice iz Amerike.

§ **Tudi vzrok bolezni.** Vsled nadlog, ki jih ima pri sprejemanju svojih gostov so-proga predsednika severoameriških držav, je ta pred kratkem obolela. Od meseca novembra l. l. imela je sledeče zabave: domaših gostov sprejela je 200, opoldanskih družb (obed) imela je 36 in je bilo pri vsakem obedu približno 20 gostov; pri vsakdanjem prvem zajuterku je imela po 50, pri drugem zajuterku pa vsak dan približno po 275 gostov; državni dinerji bili so 3. Poprečno število gostov pri državnih dinerjih je bilo 90; kabinetnih dinerjev je imela 8; muzikaliških prireditvi je imela 6; pri vsaki muzikališki prireditvi je bilo približno 300 gostov; državnih sprejemov je bilo 5; pri novoletnem sprejemu je pozdravila 8000, pri ostalih 4. državnih sprejemih 7200 gostov. Imela je še poleg teh „državnih“ sprejemov še „svoje“ popoldanske sprejeme 5 krat in je vsakokrat sprejela 1200 gostov. Po državnih sprejemih je bilo pogođenih vsakokrat 1500 oseb. Ali ne presega to človeške moči?

§ **Prepovedana dobrodelnost.** Kaj takega se je zgodilo v „svobodni Ameriki“. V mestu Conversee, država Indiana, je imel nek trgovec z mešanim blagom navado, da je, kakor hitro je dobil na dan dva dolarja čistega dobička, prodajal blago po onih cenah, po katerih je blago sam nakupil. Umevno je, da je vse drlo nakupovat k temu blagemu trgovcu. Policija je morala organizi-

rati pred njegovo prodajalnico posebno varnostno službo. Trgovci v obližju so bili na robu propada. Sedaj je oblast trgovcu prepovedala zgoraj omenjeni način prodajanja svojega blaga.

§ **Kolesarstvo narašča.** Iz New-Yorka se poroča: Prodaja bicikljev se je tako zmanjšala, da je „Remington Arms Comp.“ v Iliou, ena največjih tovarn za bicikle, sklenila, izdelovanje bicikljev popolnoma ustaviti in se pečati le z izdelovanjem pušk in pisalnih strojev. Velike množice sestavin bicikljev se bodo prodale za „starino“.

§ **Mesto brez pokopališča** je v Ameriki. Imenuje se Euclid, leži v severoameriškem teritoriju Oklahoma. Ljudi zagrebajo v tem mestu menda tako, kakor pri nas konjač pse. Zares, prav po amerikansko!

§ **Nove premogovnike** so odkrili v Meksiki, kamor so poslali ameriški kapitalisti iskat bogastva svoje agente. Takoj prvi poskusi so odkrili premogove žile v okraju Maza. Premog je baje silno lep.

Ljubljanske novice.

„Krščanska ženska zveza“ je imela v četrtek shod v „Katol. domu“, pri katerem je govoril č. g. dr. Krek, kateri je bil po pogrebu svoje matere takoj zopet na svojem mestu, — pri delu. Govoril je krasno, duhovito o Marijini pesmi „Magnifikate“, kako se v njej razodeva Marijina velika, za Boga in tudi za njen izraelski rod uneta duša, — najlepši uzor bogoljubja in domoljubja krščanski ženi. „Zveza“ je sklenila, da praznuje papežev jubilej na praznik Marijinega Oznanenja, 25. marca in sicer ob pol 8. zjutraj s sv. mašo, cerkvenim govorom in skupnim sv. obhajilom v Križevniški cerkvi, na večer s slavnostnim večerom v „Kat. domu“.

Dobrodelna prireditve. Večkrat smo že imeli priliko, poudarjati človekoljubno delovanje tukajšnjega društva za rešitev in vzgojo zanemarjene mladine, čigar pokroviteljstvo je ob njega ustanovitvi prevzel nadvojvoda Franc Ferdinand. Kakor se nam poroča, in se v kratkem času ustanovi odbor gospa in gospodov, na čelu z gospo baronico Heinovo, roj. grofice Apraxinovo, da priredi meseca junija veliko veselico pod milim nebom v prid tega društva. Vabila za pristop v rešeni odbor se razpošljejo te dni.

Deputacija. Te dni oglasila se je deputacija ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva, obstoječa iz društvenega načelnika g. Ludvika Striceljina in društvenega zdravnika g. dr. Vinka Gregoriča, pri predsedniku kranjske hranilnice g. Jos. Luckmannu in pri novoimenovanem pisarniškem ravnatelju g. dr. Ant. Schöppinu vit. pl. Sonnenwalden. Deputacija se je najtopleje zahvalila za izdatne podpore, katere prejema društvo od tega denarnega zavoda, ter prosila gosp. predsednika kakor tudi g. pisarniškega ravnatelja, to naklonjenost društvu tudi v naprej ohraniti. Dalje je deputacija opozorila omenjena gospoda na društveni podporni sklad za onemogle člane. Veliko udov deluje že nad 30 let v društvu. Koliko človekoljubnega delovanja iz same ljubezni do svojega bližnjega! Čas se bliža, ko bo društvo moralno prisiljeno, te ude v starosti in onemoglosti izdatno podpirati. Gospoda odposlanca prosila sta, naj kranjska hranilnica ob važnih prilikah, katere se ji nudijo, tega sklada nikar ne prezre.

Na vozu zaspal. Janez Zabjak, hlapec pri Ahlinu na Karlovski cesti, vozil je danes po noči pomije in je med vožnjo zaspal na vozu. Konj pa je z vozom tudi obstal na cesti pred neko znano gostilno in si tudi malo oddahnil od naporne ponočne vožnje. Konj in hlapec sta spala na cesti, dokler ni prišel mimo policaj in je oba vzbudil in pogljal naprej.

Na Nemško se je odpeljalo danes po noči 170 hrvaških delavcev. Pripovedovali so, da gredo na Westfalsko.

Nesreča. Anton Mlakar, delavec, 42 let star, oženjen, iz Železnikov se je včeraj popoldne na Glincah pri nabijanju obročev vsesal v levo roko in se hudo poškodoval.

Vaje vojaštva. Vaje je imelo danes tukajšnje vojaštvo. Zjutraj je bil alarm. Ob trideset na 6. uro je marširala vsa garnizija proti Grosupljam in ostala čez poldne zvonaj.

Bruno padlo je za nogo delavcu Selanu na Karolinski zemlji št. 6 in mu jo tako poškodovalo, da je moral se podati v bolnišnico.

V mejnarodni panorami je danes zadnjič razstavljena zgodovinska dežela sfing in piramid, jutri se pa prične osmo potovanje po slikoviti Tirolski. Pridenja se pri Dachsteinu ter se nadaljuje preko Ariberge, Halla, Bolzana, katerega zanimivosti pojasnjuje osem slik, dalje St. Ulrich - Gröden, mesta tirolskih kiparjev, po Ampeški dolini do italijanskega mesta Cortina. Mnoge slike kažejo prizore iz življenja tirolskega kmeta. — Za tem pridejo na vrsto, kot smo že omenili, kras Hrvatske, Plitviška jezera.

Izgubljeno. Na poti po Kolizejskih ulicah je bila včeraj popoldne izgubljena velika

volnena ruta. — Na Marije Terezije cesti je izgubil pred 4 dnevi neki vojak rujavo usnjato denarnico s 17 kronami.

Tatvine. Kramarici Heleni Heibarjevi na Starem trgu št. 5 je bil danes juraj ob pol oami uri iz veže ukraden ruden namizni prt.

Kap zadela je včeraj jutraj posestnikovo ženo Emilijo Šušteršič na Karolinški zemlji št. 7. Bila je takoj mrtva.

Voz jo je podrl. Franc Zajc, mesarjev sin na Poljanski cesti št. 23 je danes ob 1/2 7. uri jutraj na Jurčičevem trgu podrl z vozom na tla služkinjo Uršulo Šušteršič, stanujočo na Poljanski cesti št. 23. Služkinja je padla in se v križi poškodovala.

Aretovana je bila včeraj v Lattermanovem drevoredu brezposelna služkinja Marija Žebre. Dolže jo, da je pri svoji bivši gospodinjki Katarini Kunej, mesarjevi ženi na Tržaški cesti št. 15 vkradla 5 kron in jej zapravila denar, katerega bi bila morala oddati v prodajalnici za vzeto blago.

Laških delavcev še ni v Ljubljano, jih haje — zebe. Stavbeniki bi že radi nekatera dela pričeli, pa jim manjka delavcev. V drugi polovici marca jih bode pa že toliko tu, da se bo mogoče lotiti izkopavanja tal in odvažanja materiala.

Nove ulice in nove zgradbe. Stavbenik g. Viljem Treo je odpiral »Novim ulicam« boljše bodočnost, pa jim pripomogel tudi do veljave javnih ulic. Z novo. lani dograjeno hišo je te ulice povečal, letos pa jih poveča še z eno trinadestropno hišo, zgrajeno za stranke. Novih hiš se bo letos zgradilo 8, večinoma tistih za privatne stranke. Če prično tudi uradniki že letos graditi svoje hiše, bode pomanjkanja stanovanj v dveh, treh letih konec, in s tem gotovo tudi tisti židovski draginji, ki gospodari zdaj prav samooblastno po Ljubljani. — V franciškanskih ulicah pričeli so odkopavati cesto in jo za nekoliko centimetrov znižajo; Grumnikove podrtine pa so razkopali in jih odstranili.

Pevsko društvo »Ljubljana« priredi jutri t. j. v nedeljo dne 15. marca v areni »Narodnega doma« »Rodbinski večer« z naslednjim vzporedom: »O petju sploh in o slovenski pesmi posebej« po izvajanju g. I. Znidaršiča, gimnaz. profesorja v Sarajevu, predava g. Fr. Orehek. Šaloigra »Servus Petelinček«. Samospevi s spremljevanjem glasovira in petje zbora. Šaljiva počta i. t. d. Med predavanjem se mize ne pogrinjajo. Vstopnina za nečlane 40 vinar. Zadelek točno ob pol 8. uri zvečer. Odbor uljudno vabi p. n. podporne člane in slavno občinstvo, da se zabavnega večera mnogoštevilno udeleži. Osebito opozarjamo pa cenj. pevske kroge na zanimivo razpravo o petju, v njej je dovelj poučnega jedra za vse pevce.

Tatvina pri M. Supanu. Sodna preiskava proti Josipu Kramarju, sobnemu slikarju za Glince h. št. 2, radi tatvine časniškega papirja in lepa je pokazala, da je Josip Kramar popolno nedolžen in ga je sodišče z razsodbo z dne 13. t. m. št. 379/3 tega prestopa popolno oprostilo.

Nesreča na Poljanski cesti. Perica in kočarjeva žena Marija Loboda iz Bizovika šla je včeraj popoldne čez most ob Poljanski cesti v hipu, ko sta se srečala dva vozova. Jeden voz pritnil jo je k ograji tako močno, da je omedlela in da je zadobila težke notranje poškodbe. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

Iz bolnice. V Slavini se je posestnikov sin Ivan Maver pri snaženju dreves vsekalo tako v dlan leve roke, da so ga morali pripeljati v bolnico.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. Danes je veseloigra »Miška«, ki je zadnja predstava v abonementu. V torek je benefična predstava na korist tenorista gospoda Vlčka. Gospod Vlček nastopi v štirih ulogah. Peli se bodo oddelki naslednjih oper: »Trubadur« (Manrico-Vlček), drugo dejanje »Dalibora« (Dalibor-Vlček), tretje dejanje »Hoffmannovih pripovedk« (Hoffmann-Vlček), zad. dej. opere »Azrael« (Azrael-Vlček). Operni zbor sodeluje v »Trubadurju« in v »Azraelu«. — Kdor bi reflektiral na sedež, katerega je imel v abonementu, naj se oglasi v Šešarkovi trafiki. — Posestniki lož ostanejo v posesti svojih lož.

* Knjige Matice Hrvatske za leto 1902 so dosle tukajšnjemu poverjeništvu. Člani, ki bi jih ne bili še prejeli, naj se blagovole obrniti na knjigovezca in tvorničarja g. Ivana Bonača, ki jih razpečava. Kdor bi se hotel vpisati v »Matico Hrvatsko«, dobi še vse lanske knjige — devet večinoma leposlovnih del — za 6 K.

Izpred sodišča.

Wolfova ločitev zakona. Žena državnega poslanca zloglasnega K. H. Wolfa je vložila prošnjo za ločitev zakona. Od »najvzornejšega nemškega moža« nevarno ogoljufna žena noče sedeti več pri isti mizi z »diko nemškega naroda« in se brani bivati v bližini ljubljence zavednih Nemcev, ki je oiniško frivolnostjo prelomil ljubezen in zvestobo svoje žene. Naj ga njegovi volivci volijo še tolikrat, naj mu zavedne nemške narodne dame pred porotnim sodiščem z vihranjem robcev skaljujejo svoje tihe simpatije, njegova žena, ki ga gotovo bolje pozna kot vsi drugi, ne mara slišati vkljub temu nič o njem, ki jo je oropal rodbinske srede in veselja vse življenje. Ne maramo vprašanje na široko razpravljati, a le to vprašamo, kaj pomenijo torej Wolfove besede, da mu je njegova žena vse odpustila, valed česar mu tudi drugi ne smejo nič oditi. S tem se je zagovarjal pred svojimi volivci in pred porotniki. Kaj naj sklepamo iz tega? Ali ni dokaz, da je Wolf izbral od svoje žene, naj toliko časa odloži prošnjo za ločitev, da si je on pod pretvezo, da mu je žena vse odpustila, v najbolj kritičnih trenutkih pred svojimi volivci in porotniki varnost zagotovil? To je ono njegovo hvalisano nemadeževano rodbinsko življenje. Sedaj, ko je sam na varnem, mu odkritje njegove žene ne more škoditi. Izvoljen je — pred porotniki tudi oproščen; vseh pač potreboval ni. Res junaški mož ta Wolf!

Makedonija.

Ruski konzul v Mitrovici. (Dopis iz Prizrena) Čudili smo se, ko smo brali v dunajskih listih, kakor bi Arnavti hoteli naskočiti stanovanje ruskega konzula v Mitrovici in konzula g. Ščerbina ubiti, kakor so lani obljubili. Na poslopju ruskega konzula je vedno razobešena ruska zastava, konzul sam je popolnoma na varnem, a zdi se, da bode Arnavti, ki so lani pretili, da ga umore, ker niso poznali ne njega, ne mišljenja ruskega cara, kajti ruski sovražniki niso jenjali podpihovati jih, da bodo vrli Arnavti v kratkem prva podpora ruskega konzula in njega največji prijatelji. Upati je, da bo g. Ščerbina zelo pripomogel, da zavlada mir med narodi in med veroizpovedanji v tem kraju. Obiskujejo ga Turki, Arnavti, Srbi in on vse prijateljsko sprejema. Arnavti celo čakajo, da bo šla njega velikomiselnost tako daleč, da bo izposloval amnestijo Izu Boljetincu, poglavarju Arnavtov, ki mu je lani najbolj pretel in je bil poslan v pregnanstvo v Malo Azijo. Ako se to zgodi, si bo konzul napravil iz divjega Iza pohlevnega prijatelja. G. Ščerbina, kakor se mirno vede do vseh narodov, ne zamudi nikdar pripoznati svoje pravoslavje: obiskuje pridno cerkev, kar napravlja globoki utis na pravoslavne Srbe in tudi na Turke. Rusija ima res dostojno zastopstvo v Stari Srbiji. Drugi konzul g. Trubelka v Prizrenu vede se ravno tako taktično in energično. Skoda, da je bil tretji zastopnik Fedorovič Maškov prestavljen iz Skoplja v Bitlijs. Pravoslavni kristjani zelo obžalujejo njegov odhod in žele ga dobiti nazaj.

Srbske zahteve v Makedoniji. Srbska vlada je naznanila porti, da želi, da bo srbska narodnost v Makedoniji in Starem Srbskem razglašena za enakopravno. Do sedaj so Turki Srbe v Makedoniji in Starem Srbskem ignorirali, misleč, da ker imajo svojega cerkvenega glavarja carigradskega patrijarha, da se ne ločijo od Grkov. Ime »Srb« jim je pomenilo toliko, kakor upornik in so vsakega pregnjali, ki si je to ime prilastil.

Turki in Nemci. Čudno je, da Turki, orjaški narod, so v sedanjem času popolnoma pod nadvlado Nemcev. Brez njih ne morejo storiti nobenega koraka. Vojno ministerstvo je sestavilo posebno komisijo, ki bo šla na Nemško, da kupi puške sistema Mauser-jevega, s katerimi bodo Turki oborožili svoje novo napravljene polke. Ravno tako je sklenilo poveljništvo artilerije poslati na Nemško častnike, da na Nemškem nadaljujejo svojo vojaško izobrazbo. Značilno je, da bodo predstavljalci reformirane policije Nemci v Makedoniji in v Stari Srbiji, čeravno se ta vest na Nemškem demantira.

Bolgari spoznavajo Nemce. Bolgari so prišli do prepričanja, da jim niso toliko Turki sovražni, kakor Nemci, ki stojijo za prvimi kakor njih varuhi in oskrbujejo njih zadeve bodisi politične, bodisi vojaške. Nemci so bili krivi, da so bile reforme rusko-avstrijske pristrižene tako, da obsegajo le nekatere najvažnejše reči, da tako ne trpi turška moč na Balkanu, katero Nemci potrebujejo v dosego svojih načrtov.

»Priporoč« piše o tem: »Take reforme, ne samo da ne zadostujejo, ampak naravnost prouzročujejo, da je položaj zelo nevaren. Bolgarija mora skrbeti, da ima pri rokah vojaško moč, ker makedonsko vprašanje je velike važnosti za bolgarski narod. Treba je, da tudi vlada izreže odkritosrčno svoje mnenje glede reform, ki so že postavile ministerstvo Daneva v neprijetni položaj in ki že omajujejo knežji prestol in lahko celo prouzročijo katastrofo. Dasi ravno so reforme »suhe«, prizadevajo si Nemci na vso moč, da le njim koristijo, da pride reformirana turška policija v nemške roke. Avstrija in Rusija sta to nalogo prepustili sicer Belgiji, ki nima na Balkanu lastnih interesov, toda Nemčija ne pozna meje spodobnosti, da le more kaj odtrgati in v svojo korist obrniti.

Nemški načrtina Balkanu in na Vzhodu. Nemčija začne spomladi graditi bagdadsko železnico, ki mora bit v osmih letih dogotovljena. Na ta način bo imela zvezo od Bospora do Perzijskega zaliva. Med tem pa »Deutsche Bank« zvezo manevrira, da pridejo železnične proge v evropski Turčiji v njene roke. »Čez osem let« — piše »Novoje Vremja« — »se Nemčiji brez dvoma posreči pridobiti vse železnične zveze med Nemčijo in Turčijo in potem se bo na celi progi, od Hamburga do Perzijskega zaliva, prevažalo nemško blago po nemških železničnih progah«.

Grško lopovstvo. Šest let je minulo, kar se je Grška vojskovala s Turčijo, v kateri vojski je pretrpela grozne udarce in še večje ponižanje. Edino Rusija je otela Grško propada. Rusiji se imajo Grki zahvaliti, da so vkljub porazu bili obvarovani katastrofe, da so celo Kreto dobili na pol v svoje roke. Danes isti Grki lovijo bolgarske upornike in jih izročujejo Turčiji, da še več: po najnovejših poročilih se zbližajo grški dijaki in se ponujajo Turčiji v slučaju vojske med Turčijo in Bulgarsko. Ta fakt mora Bolgare učiti, da je zadnji čas, da se pobotajo s Srbi, da jim dajo satisfakcijo in sklenejo z njimi zvezo. Sovražniki rastejo in se množe, naj tedaj Bolgari vedo, da je le v edinosti in slogi moč Slovanov.

Dar ruskega carja Srbiji. Veliko pozornost vzbuja v vseh, posebno pa v turških in bolgarskih krogih najnovejši čin ruskega carja. Car Nikolaj je namreč podaril Srbiji deset milijonov patronov za onih 10.000 Berdan-pušek, ki jih je l. 1893 naklonil Srbiji car Aleksander III. S tem darom, pravijo oficelni krogi, je hotel car nadomestiti škodo, ki jo je minulo leto povzročila eksplozija v vojaški zalogi v belgrajski trdnjavi in pri kateri je bilo uničenih primeroma enako število patronov, podarjenih s puškami vred od Nikolajevoga prednika. Srbski uradni list piše tem povodom »o velikem prijatelju srbskega naroda, ki je prepričan, da kralj Aleksander in njegovo ljudstvo nista še nikdar dala povoda za najmanjše nespozumljenje.« — Ta carjev dar je pa tem večjega pomena radi časa, v katerem ga je naklonil, in daje povoda za najrazličnejše kombinacije. Na eni strani uvidijo v tem činu plačilo Srbiji za lojalno postopanje v makedonskem vprašanju, na drugi pa trdijo, da ima Rusija svoje posebne načrte, katerih ost je naperjena proti neki velevalsti. Zanimivo je, da ravno tej misli najbolj oporekajo v vladnih krogih.

Najnovejše vesti.

Carigrad, 12. marca 1903. Po turških poročilih je bilo od 800 Bolgarov, ki so bili obsojeni in poslani v pregnanstvo v Malo Azijo, izpuščenih 600 oseb. Oproščeni so prisegli zvestobo. Komisija poslana v Seres, ima pomagati izseljencem, ki se vračajo iz Bolgarske tudi pri zidanju njih podrtih koč.

Carigrad, 12. marca 1903. Zdi se, da nemška vlada ne dovoli, da bi smela porta porabiti nemške častnike pri reorganizaciji orožnikov. Mogoče je, da porta odloči v ta namen nemške častnike, ki so že v službi porte, in jih pošlje v Makedonijo.

Solun, 12. marca 1903. Vsled amnestije iz ječe izpuščeni člani bolgarskega komiteja so ubili bogatega Turka Sejjeddina v Prilepu pri Monastirju. V okraju serfidžem je bilo ujetih 18 Bolgarov. V okraju strumickem je prišlo do bitke med Bolgari in Turki, v kateri je bilo 20 prvih ubitih. Albanci so napadli srbsko vas Malarovo, a bili so odgnani. Turški vojak Bej Kumanovo je ubil Srba Stojica iz Latkovca.

Sofija, 12. marca 1903. Z gotovostjo se sliši, da je vojni minister Paprikov odstopil. Predsednik prevzame začasno to pošto.

London, 12. marca 1903. »Times« naznanja iz Sofije: Organizovana obmejna straža začne svoje delovanje v soboto. Obstoji iz 200 jezdecev in 150 pešcev. Zdi se

pa, da ne bo mogla preprečiti prehod bolgarskih čet na turško zemljo.

»Hlas« naznanja, da se po poročilu konzulov ustaja v Makedoniji vedno pripravljala in da ni Anglija zadovoljna z reformami, ki jih je napravila avstro-ruska vlada.

London, 12. marca 1903. Parlament je odobril z 202 glasovoma proti 53 posojilo 9.647.000 šterl. za oboroženje vojne moči.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Zanimiva iznajdba za pivopivce. V Nabburgu je izumil neki obrtnik Herzog za pokrivanje vrčkov tako napravo, da se odpre vrček, ko se vrček vzdigne in se dotična naprava zopet zapre, ko se vrček postavi na mizo. — Samomor dveh deklic. Na Reki ste se skupno usmrtili dve deklici, 21letna Ermina Murvar iz Špljeta in 23letna Pavla Utmar. Postavili ste v sobo posodo z žarečim ogljem. Zapustili ste dve pismi, v katerih prosite stariše oproščanja. — Izreden samomor je izvršil v Liverpoolu nek Norvežan. Zadrževal si je toliko časa sapo, da so mu razpočila pljuča in je nastopila smrt. Takih samomorov doslej ni poznala medicinska znanost. — Za 100.000 frankov metuljev je dobilo v dar vodstvo narodno-historičnega muzeja v Parizu od slavnega nabiralca metuljev Boulet. V tej dragoceni zbirki je 20.000 najraznovrstnejših metuljev. — Štrajk — cerkoveniki v Lvova javljajo, da hočejo cerkoveniki v Krakovu stopiti v štrajk, ako ne bo ustrezno njihovim zahtevam gledeboljšanja plačil.

»Nuna« Heusler in njen zavod. Javili smo že, da se je radi »poskušenege« zastrupljenja na šestletno ječo obsojena predstojnica državne svetne Maksimilijanove sirotišnice v Monakovem, pl. Heusler, sama zastrupila, predno je nastopila prisojeno jej kazen. Zanimivo je še tudi vedeti, da je ta sirotišnica pod direktnim nadzorstvom notranjega ministerstva, kateremu načeluje protestant in zagrizen liberallec Feilitzsch. Ta je torej soddgovoren za škandale v tem zavodu. Vsled tega je pričelo proti njemu odločen boj vse pošteno časopisje brez razločka strank in je pričakovati, da mu v najkrajšem času izpodmakne tudi sicer že dokaj omajani stolec. Heusler je bila svetna načelnica svetnega vladnega zavoda in nobena »nuna«, kakor jo je nazval »Narod«, ki je tudi o njenem samomoru poročal pod kričavim naslovom »Nuna se je obesila«.

Senzacionalna usmrtitev se je vršila v tuniškem mestu Bardo. Arabec Mohamed ben Mabrouk Ferdiči je bil obsojen v smrt na višala, ker je umoril ljubimca svoje žene. Izvršitev obsodbe je bila do zadnjega trenutka negotova, kajti po arabskem pravu se pogaja morilčeva družina z družino umorjenca za odkupnino. Družina Mohamedova je ponudila 600 frankov odkupnine, a to se je zdelo sorodnikom umorjenca premalo. Ker se rodovini nista mogli zediniti za odkupnino, je umorjenčev oče morilca vlekli do odra, mu sam dal vrv za vrat in mu zavi val vrat. Nešteta množica je pa gledala ta divji prizor.

Kužek, ki igra glasovir. Takega umetnika so kazali zadnje dni v Londonu. Seveda so ga gledalci silno občudovali, ko je sedel za klavirjem in izvajal iz njega milodoneče akorde. Kar zavpije nekdo na galeriji. »Podgane!« Kot bi trenil, plane pes s stola in začne iskati svojih smrtnih sovražnikov, seveda na splošno veselje gledalcev. A kar je bilo še največ vredno — glasovir je igral dalje tudi brez psa, kajpak tudi v radost navzočih. Drugi dan je izginil pes, ki igra glasovir, že s programa.

Čuden ženitovanjski običaj vlada v mestu Pleyran v Bretagni na Francoskem. Ko se mladenič ženi, pride pred poreko k nevesti in ji vpričo gostov priloži zaušnico, rekoč: »Tako bo, kadar me razjeziš«, nato ženin nevesto objame in poljubi rekoč: »Tako bo, kadar bom dobre volje in me ne boš jezila«.

Rekord v obstrukciji je napravil v Washingtonu senator J. Morgan. Kljub starosti 84 let je govoril v enem dnevu 50.000 besedi proti Panama kanalu. Njegovi prijatelji pravijo, da ima še več gradiva pripravljene, da še nadalje obstruira, ako bo to treba.

Papežev posebni vlak. Kakor drugi knezi, tako piše »Gil Blas«, ima tudi papež svoj posebni vlak, katerega pa ne rabi, »ker se ima (!) za vjetnika«. Komisija, katera organizuje oddelek prometnih sredstev za razstavo za leto 1905, hoče baje prositi dovoljenja, da bi smela razstaviti tudi vozove tega vlaka, katerega si je Pij IX. leta 1868. omislil in ga samo enkrat rabil. Ta zelo luksuriozen

vlak se hrani v državi Vecchia. Sestoji pa iz ene prestolne dvorane, ene sobe za telesno stražo in več privatnih in toaletnih sob za papeža. V spalnici je postelja iz ebenovine s fino vdolano slonovo kostjo; stene so prevlečene z belimi prtji, ki so bogato opremljene z zlatim okidom. Nad prestolom se dviga neka vrsta kupole, na kateri so grbi Pija IX.; kupolo krasi 12 zvezd, ki pomenjajo 12 apostolov. Prestol je tako postavljen, da papež lahko ljudi opazuje skozi visoka steklena okna.

Sardine so se preselile. V Bretagni se pritožujejo, da je zaslužek, katerega so prej imeli pri razpečevanju sardin, skoro docela pojenjal, ker vsako leto so te ribe bolj zapuščale francosko obrežje. Kam so zginile, je bila uganka. Nemški listi pa poročajo, da so zasledili ribiči ob iztoku Lahe na krajih, kjer sicer nikdar ni bilo dosti rib, velikanske množine slankov. Ko so pa prišli ljudje, ki malo bolj poznajo ribe, so videli, da so to sardine, katere so se brčkone s Francoskega preselile.

V Gradiško so prepeljali iz Novega mesta Franca Frančiča, ki je bil radi umora svoje žene pomiloščen na do smrti je do.

Železnice celega sveta so skupaj dolge 780.000 km. Od teh jih pripada 400.000 km. na Ameriko, 230.000 km. na Evropo, 60.000 km. na Azijo in po 20.000 km. na Avstralijo in Afriko. A tu ni nič väteto, da so na mnogih dvojne proge. Kar se tiče raznih držav, imajo Zedinjene države 305.000 km dolgo progo, ko bi staknili vse skupaj Nemčija 50.500, Rusija 46.500, Francija 42.500, Velika Britanija pa 34.000 km. Najgostejše so železnične proge v Belgiji, kajti tukaj odpade na 100 km² 21 km dolga proga med tem, ko na Saksonskem pride na 100 km² le 18 km. Vrednost vseh prog znaša okrog 200 milijard frankov.

Markonija bi radi prekosili. Človek bi mislil, da je prstna šala, ko ne bi stalo črno na belem v »Westminster Gazette«, da se je osnovala na Angleškem družba, ki si je odkupila patent za presnovo telegrafa in telefona. S svojimi aparati, ki so brez žic in sploh brez vsakega prevodnika, morejo oddajati naznanila po sto metrov daleč, ali prižgati svetilnico tako, da jim služijo za prevodnik elektrike samo tla. Na 7—8 km daleč se lahko telefonira ali telegrafira samo po tleh brez drogov. Cilj aparata se lahko spravi v škatljico za cigarete. Kot prevodnik služijo le tla, in dovolj je, ako se zveže aparat z zemljo po žici, tudi po vodi ali kakemu plinu. Popoln tak telefon stane le 100 frank. Ta angleška iznajdba je torej sestavljeno prevažanje električnega toka popolnoma odpravila. A nekoliko dajmo še počakati!

Krasoto ječe, v kateri udje družine Humbert-Daurignac pričakujejo »velikega računa« pred pariškimi porotniki, menda nihče ne bo opeval. To je v resnici ječa s tistimi mokrimi, črnimi zidovi, zamreženimi okenci, skozi katere le redko posije solnčni žarek. Nedoumno je, da bi bila velika Terezija s tem bivališčem posebno zadovoljna. Ker so milijončki, katere je nekdaj nosila po rokah, izginiti, se mora zadovoljiti z navadno jetniško hrano. Ona ne govori nič, ne bere nič, ne piše nič, tudi ne hodi, ampak po cele ure presedi na borni postelji in podpiraje si glavo nepremično zre v črno steno. Edin njen opravke je še, če se zopet zave, da ogleduje in snaži rokavice, za katere se izredno boji. Vedno jo skrbi, če so čiste in snažne. Ima jih samo dva para in tedaj je skrb nekoliko opravičena.

Maksim Gorki in njegovi učenci v Rusiji. Maksim Gorki je dokončal najnovejšo svoje dramatično delo. Snov ni to pot vzel iz življenja ruskih pohajčev, ampak iz življenja plemenitašev. To novo Gorkijevo delo, a naslovljeno »Brez opore«, je satira naperjena na rusko plemstvo, ki je postalo po odpravi tlake brez opore in je nezmožno samo se primerno preživeti. Povsod se kaže Gorki v tem delu res ženjalnega Rusa. Prijatelji Gorkijevi, ki so prebrali posamezne odlomke, pravijo, da preveja vse delo močen realizem. — Maksim Gorki je prišel zadnje dni na originalno misel. V zvezi s svojimi učenci, znanimi novelisti mladoruskimi Andrejewom, Skitulecem in Čirikowem je sklenil, da napravijo v kratkem vsak po eno enodejansko igro, katere vse se vprizore isti večer v moskovskem umetniškem gledališču. Vse štiri igre bodo imele isto vodilno idejo. O tem nameravanem delu se sedaj na Ruskem splošno v vseh pisateljskih krogih silno zanimajo.

Kako hoče bolgarski učitelj služiti svojemu narodu. Kakor znano, obiskuje kaj radi mladeniči iz Makedonije za grebško učiteljsko. Pred nekaj leti končal je eden izmed teh mladeničev tu učiteljsko in ponujal so mu službo učitelja na Hrvaškem, kateri pa službe ni hotel vsprejeti in je ponudbo takoj odklonil, ker se je hotel vrniti nazaj v domovino. Na vprašanje pa, kako bo tam živel, odgovori: »Ni mi do tega, kako bom živel, temveč na tem mi je, kako bom umrl. Mojega starega očeta in mojega očeta obešili so Turki, in znabiti da tudi mene doleti

enaka usoda. Toda narodu mojemu preti še toliko gorja in trpljenja, da je onost trpljenje, katero je že preстал, malenkotno napram trpljenju, katero bo še prestatl moral. V boju za svobodo Makedonije pa morajo biti edini vsi Bolgari, in med temi se ne sme pogrešati tudi mene kot učitelja.« — Nato je odšel. Znabiti da je že mrtev, znabiti da stoji na čelu kake čete, pripravljen, vsak trenutek dati svoje življenje za svobodo naroda svojega. Njegovi nekdanji prijatelji in kolegi na zagrebškem učiteljsku se ga pač večkrat spominjajo in mu iz arca žele, da bi doživel svobodo naroda svojega.

Kraljevi kuhinji v Budimpešti. Kuhinji v kraljevi palači v Budimpešti sta najnovejši in najmodernejši v vsej Evropi. Ločijo ju v »veliko« in »malo« kuhinjo. Navadno se rabi »mala«; v njej se pripravlja jed za kralja in dvornike. A ta »mala« kuhinja je vse prej kakor mala. V njej se nahajajo pisarniški prostori, prostori, kjer se pripravlja hladna jed, prostori, kjer se čistijo ribe, zelenjava itd. ne všteti pomivalnice, jestvenic in kuhinje v ožjem pomenu besede. Vse stroje, ki se rabijo za rezanje, stiskanje, mešanje i. t. d., gonijo električni motorji. Ognjišče je napravljeno na plin, na drva in oglje; ima tudi avtomatičen ražen in posebno priprave za mešanje jedi. Za gledanje v kotle služijo električne sveče. Mimo vseh teh prostorov »male« kuhinje prideš do »velike« kuhinje z nebrojnimi kuhinjskimi in drugimi lokali. Bistveno obstoji iz ravno takih delov kakor »mala«, samo da ima veliko večji obseg. »Velika« kuhinja se rabi le takrat, kadar so dvorni plesi ali velike dvorne slavnosti. Ob takih prilikah pride cela armada osebja z dunajskega dvora.

Dresirane stenice Pariški »Journal« poroča o nekem gospodu, ki se piše Schumann, da je še prekosil Romaina Daurignac-a, a ne toliko z ozirom na izkoriščanje svojega bližnjega, kot z »dresiranjem« mrčesov. Brat »velike Terezije« se bavi z dresuro bolh, gospod Schumann pa se je lotil še mnogo bolj zabith in lenih stenice. Iz čistega zlata si je dal narediti majhen, a popoln model velikanskega parnega kladiva Kruppove tovarne, oder je dal napraviti iz platine, verige in škripce pa iz srebra. Na en sam migljaj umetnikov prikoraka iz kletke odrasla stenica ter se postavi zraven kladiva. Dve njeni tovarišici deneta na nakovalo tenko železno žico, ki predočuje železni drog v Kruppovi tovarni, četrta stenica pa giblje navor, ki dviga kladivo. Ako pojde tako dalje, bomo kmalu gledali z mikroskopom dresirane bacile in druge infuzijske živalce!

Najdaljši predor na svetu. Do sedaj je veljal predor St. Gothardski kot najdaljši tunel, a je moral sedaj prepustiti to častno mesto Simplon tunelu, ki sicer še ni dokončan, a že sedaj po dolžini presega vse druge predore na svetu. Predor skozi Simplon bo dol 19.731 km. dolg, dočim meri St. Gothardski 14.944 km. Predor so pričeli delati l. 1898 in ima biti zgotovljen do 1. maja 1904. Predor ima dva povprečna rova in le v sredi predora je stena med njima prekopana na kakih 500 m na dolgo in sicer radi lažje ventilacije. Predor vrtajo na obeh koncih z Laskega in na drugi strani iz Svice. Načrt je naredil že umrl inženir Brandt.

Židovstvo v avstrijskih mestih. Po ljudski štetvi l. 1901 pride na 10.000 mestnih prebivalcev naslednje število židov: Na Dunaju 877, v Pragi 942, v Moravskem Hradišu 1000, v Belskem 1482, v Lvovu 2768, v Krakovem 2811, v Černovicah 3192. Sploh so galska mesta srečna, da štejejo Abrahamoviči desetino njihovih prebivalcev.

Sredstvo proti pijančevanju. Angleški statistiki trdijo, da je kava izvrstno sredstvo proti pijančevanju. Statistika namreč kaže, da je med ljudmi, kateri zelo kavo čislajo, veliko manj pijancev, kakor med onimi, ki pijo mesto kave čaj. Zato pripisujejo čaj žalostne posledice pijančevanja. Pravijo, da se nasproti pijanci, ki pridejo v Brazilijo in se privadijo na kavo, s časoma odpovejo pijančevanju.

Poskušeni umor zaradi nesrečne ljubezni. V Berlinu je hodil neki Wollstatt za naskarico Marto Tarsky, a trdosrčna Marta se ni menila za njegovo ljubezen. Da bi se nad njeno trdosrčnostjo maščeval, kupi Wollstatt semokres, pride v gostilno, kjer je Marta služila, in si naroči vrček pive, ko se vrne Marta z vrčkom, jo pa ustrelil, a ne rani je smetnonosno. Gostje bi bili linčali morilca, da ga ni rešila policija, ki je seveda morilca spravila v varno zavetje — v zapor.

Podzemeljska bazilika. Kakor poroča »Italia«, so kmetje, kateri delajo na poljih opatije trapistov »Tre Fontane« v obližju Rima, odkrili podzemeljsko baziliko iz časa papeža Damasa.

Samomor dveh sester. Na praškem pokopališču se je zastrupila te dni Marija Kratochvil, hči pokojnega zdravnika dr. Kratochwila, nakar so umirajočo prenesli v bolnico. Njeno sestro Matildo je to tako pretreslo, da si je po obisku svoje sestre, doma porezala žile na vratu in umrla skoro

v istem času s svojo sestro. Predno se je to naredilo, je že napisala pismo, v katerem naznanja, kot vzrok samomora to, da se je že vsega sveta naveličala.

»Midi-nettes«. V Parizu je družba restavrantov, ki ima namen, dajati gospem in deklicam, ki imajo opravilo zunaj doma, ceno in dobro kosilo. Ustanovili so društvo s kapitalom 10.000 frankov in deleže po 25 frankov. Dostaj je bilo že vplačanih 7335 frankov. Taka društva se zvežejo »les Midi-nettes«. Ime prihaja od priimka, ki ga imajo mlada dekleta, ker hitevajo vsako opoludne (midi) iz pariških prodajalnic in delavnic v oddaljene mestne okraje po svoje bomo kosilo (dinette).

Poljaki in jubilej sv. očeta. Poljska je bila vedno ljuba hčerka cerkve in Pij IX. ni zastoj dejal, da je ona zvesta zemlja papežev. Kako je poljski narod natan apostolski stolici, se je pokazalo tudi ob jubileju Leona XIII. Ostalim mestom in mestecem je svetilo z lepim vzgledom mesto Lvov. Poročali smo že, da je tamkajšnji mestni svet sklenil zidati delavske domove, ki se bodo imenovali »Wola Leona XIII.«, kjer bodo delavci dobivali zdrava in cenena stanovanja. Za leto 1903 je določila občina 10.000 K v prispevek. Tudi vsi ljudski sloji so z veseljem vsprejeli ta sklep in bodo radi prinašali darove za izvršitev tako lepega podjetja. Da se dostojno praznuje praznik sv. očeta, se je osnoval po inicijativi marijanske sodalnice poseben meščanski odbor, ki je poskrbel, da se obhaja slavnost v duhu velikega jubileja. Mesto običajne razsvetljave je priporočil dobrodelne darove. Zato je priredil listke s papeževo podobo in napisom: »Wola Papieżowi robotników« (slava papežu delavcev). Listki se prodajajo po 10 h, in vsakdo, ki se je namenil v slavnostni dan razsvetliti okna, si je rajši kupil teh listkov, da jih je prilepil na šipe svojega stanovanja. Tako je bil Lvov ob zori 1. marca, kakor bi mu bil sren pobelil okna: namesto da bi bil gorel loj in bi ali grošč zanj na tuje, je kazalo prebivalstvo spoštovanje do velikega papeža človekoljuba z dokazi dobrodelnosti na svojih oknih. Kajti skupček za listke je namenjen po treh delih: poljski gimnaziji v Tšinu, delavskim domovom »Wola Leona XIII.« in »Zvezi dobrodelnih društev«. Prodali so že ogromno število teh listkov in jih še bodo, ker jih bodo razpošljali po deželi do 21. aprila, ko bo sv. oče po Petrovih letih dosegel tudi Petrove dni na Kristusovi stolici. V jutro radostnega dne je bil ves Lvov v papeških in narodnih zastavah. Ob osmi uri so se oglasile v stolnici pa mestne hiše prve fanfare, ki so se odzivale potem do dvanajstih vsako uro. Ob desetih je odkorakal velikanski sprevod iz mestne hiše v katedralo, na čelu godba v narodnih nošah, za njimi nepregledna vrsta zastopov, bratovščin, društev in zadrug z zastavami, gasilska straža in šolska mladina. V katedrali je daroval pontifikalno sv. mašo nadškof Bilczewski, govor pa je imel jezuit Wroblewski. Govornik je poudaril tudi nenavadno skrb in ljubezen svetega Očeta do Poljske, katero je bil odlikoval z imenovanjem pokojnega kardinala Ledóchowskega za voditelja propagande, ter omenil, kako izkazuje Leon XIII. posebno čast Materi Božji Czestochowski, katere podoba ima nad posteljo v svoji spalnici, da vsak dan moli pred njo. Po končani cerkveni svečanosti se je zopet zvrstil sprevod do cerkve očetov bernardincev. Zunaj je bila cerkev vsa v zastavah, notri pa je bila spremenjena v pravi cvetličnjak, vsi koti so bili napolnjeni s cvetjem, ki je širil svoj vonj po cerkvi. Velikanski baldahin se je razprostiral nad velikim oltarjem, pred katerim je stal v zelenju in cvetju mramornat kip sv. Očeta. Z govorniškega odra je govoril župan Małachowski slavnostni govor, ki se je končal z bučnimi klici na Leona: »niech żyje«. O pomenu Leona XIII. v zgodovini je govoril profesor Dembinski. Nato je po ognjevitnem nagovoru nadškof Bilczewski podelil množicam papežev blagoslov. S petjem in godbo se je končala slava, kateremu je sledil slavnosten obed pri županu Małachowskem. Zvečer pa je priredila marijanska sodalacija sijajen komerz, na katerem sta govorila tudi jezuit Wroblewski in nadškof Bilczewski. Tako so praznovali v Lvovu jubilej rimskega papeža duhovniki, plemiči in oblastniki v lepi edinosti z meščani, obrtniki, rokodelci in delavci ter s šolsko mladino. Vnovič so pokazali, da pomeni ime poljsko toliko kot katoliško!

Psi policaji. Mesto Gent v Belgiji ima poleg policistov tudi 16 psov v policijski službi. Psi so navajeni zasledovati zločince, katere primejo in jih ne izpuste. V ta namen se vadijo psi z lesenimi podobami, katere se spravi v različne položaje: beg, skrivanje itd. Tako se pes navadi v štirih mesecih pomagati policistom. Ne vgrize pes lopova nič in če skoči lopov v vodo, plane pes za njim ter ga reši iz vode. Po dnevi ti psi počivajo, njihova »služba« se prične šele ob 10. uri zvečer in traja vsa noč. Na Danskem imajo pse v hodiščih jetnišnic in

psi tako zvesto stražijo, da ne more prihodišču uiti noben kaznjeneec.

Društva.

(V izobraževalnem in zabavnem društvu »Kranj«) v Kranju bo prihodnje nedeljo zopet predavanje o »rojstnem letu naše ustave«.

Idrofoni

Poslani našemu uredništvu.

Za škofove zavode: G. Jos. Potokar, mestni kaplan v Kranju mesto venca na grob svoje tete, 20 K.

Za družbo sv. Cirila in Metod: G. Ivan Pajtlar, župnik v St. Rupertu v Slov. gor. dar ondodnih Mohorjanov 3 K 40 v.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovanska zveza in njen program.

Dunaj, 14. marca. Gonja nekaterih liberalnih listov, osobito »Slov. Naroda« in pa spletke liberalnih poslancev proti »Slovanski zvezi« imele so ravno nasprotni vspeh od onega, katerega so pričakovali širitelji onih spletk. V zadnjih sejah storila je »Slovanska zveza« soglasno važne sklepe, ki so utrdili solidarnost v njej zbranih slovanskih poslancev. Sprejela so se nova klubova pravila, ki s svojim sestavom jamčijo najstrožjo solidarnost kluba. V § 1 je včlenjen skupni program kluba, ki je velepomemben, ker kaže odkritosrčni ljudski demokratični značaj kluba v smislu znanih načel slovenske katoliško-narodne stranke. Program, sestavljen od dr. Šusteršiča, slove: »Klub vidi smoter svojega delovanja v svobodnem razvoju države in njenih narodov na krščansko-demokraci-tičnem temelju in zahteva osobito razširjenja političnih pravic ljudstva na temelju splošne volivne pravice, podkrepljenje in razvoj samouprave ter gospodarske in socialne reforme na korist produktivnim stanovom: kmet-skemu, obrtnemu in delavskemu stanu. Svojo posebno nalogo vidi klub v boju za enakopravnost narodov v državi.« To je velepomemben program kluba, katerega sme z veseljem pozdraviti vse slovensko ljudstvo — kajti to je program vsega slov. naroda!

Dunaj, 14. marca. V družbi za notranjo medicino je profesor Behring predaval o ugodnih vspehih pri cepljenju proti jetiki.

Dunaj, 14. marca. Srbski kralj bo v kratkem obiskal avstrijski dvor. Čas dohoda še ni natančno določen.

Dunaj, 14. marca. Na tukajšnji meteorološki opazovalnici se ustanovi tudi potresna opazovalnica.

Dunaj, 14. marca. V torek se prične s prvim branjem nagodbene predloge. Govorilo bo mnogo govornikov iz vseh strank, vendar je pričakovati, da se nagodba koncem prihodnjega tedna izroči odsekom. Poleg nagodbenege bo posloval tudi carinski odsek. V odsekih bo glavno delo in državna zbornica bo imela, dokler odseka ne izvršita svojega dela, k večjemu dve seji na teden, ali pa celo samo eno sejo.

Maribor, 14. marca. Danes se je pričela pred tukajšnjimi porotniki obravna proti glasovitemu roparskemu morilecu Weidingerju. Dostop do obravnave je dovoljen samo proti vstopnicam.

Maribor, 14. marca. 23letni računski praktikant E. Triller, bivši visokošolec, se je ustrelil v prsa. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

Maribor, 14. marca. Porotniki so v obravnavi proti viničarjevemu sinu J. Frasu iz okraja Št. Lenart, ki je bil obtožen, da je hotel zavratno umoriti Jerico Kraine, zanikali vprašanje posku-

šenege zavratnega umora. Fras je bil radi uboja obsojen na osem let težke ječe.

Gradec, 14. marca. V murski dolini je padlo toliko snega, da je ves promet ustavljen.

Steyr, 14. marca. Radi pomanjkanja dela je odpuščenih iz tovarne za orožje 400 delavcev.

Beljak, 14. marca. Jutri imajo tu shod poslanci Schönerer, Eisenkolb in Stein.

Solnograd, 14. marca. Čuje se, da se bode sedaj tudi veliki vojvoda toskanski v kratkem sprijaznil s svojo hčerjo bivšo princezino Lujizo. V kratkem bode imel z njo sestanek.

Solnograd, 14. marca. Leopold Wölfling zapusti Evropo. O poroki z Viljemino Adamovič ni govora.

Line, 14. marca. Cesar je imenoval škofa Doppelbauerja tajnim svetnikom.

Budjevice, 14. marca. Dvajsetletna Marija Hešik v Vitingavu je na svet svoje matere svojega nezakonskega otroka vtaknila v peč in ga sežgala. Obe vločinki ste prijeli.

Neapol, 14. marca. Vezuv je zavil v dim. Podzemeljsko bobnenje je tako silno, da je prebivalstvo bližnjih vasij prestrašeno pobegnilo. Po noči je pogled na velikanske ognjene stebre, ki se dvigajo iz Vezuva, veličasten. Stevilo tujcev je vsak dan večje.

Rim, 14. marca. Tukaj se vrši stavka stavcev.

Havre, 14. marca. 612 delavcev v luki stavka.

Line, 14. marca. Bivši nadporočnik Feliks Novak je bil pred tukajšnjimi porotniki obsojen radi goljufije na pet let ječe.

Kolin, 14. marca. Porotniki so oprostil nekega delavca, ki je poskusil umoriti svojo ženo, ker mu je bila nezvesta.

Nica, 14. marca. Nečakinja cesarjeva, nadvojvodinja Elizabeta Windischgrätz, je obolela, vendar bolezen ni nevarna. Iz Prage je poklican k njej vseučiliški profesor.

Carigrad, 14. marca. Nastavljenje nemških častnikov za turško orožništvo izostane na željo Rusije.

Meteorologično poročilo.						
Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm						
Dan		Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Veterev.	Nebo
13.	9. zveč.	738,1	2,6	sl. sever	jasno	
14.	7. zjut.	739,1	-2,8	sl. jvzh.	megla	0-0
	2. popol.	737,7	10,2	sr. jvzh.	jasno	
Srednja včerašnja temperatura 3,1° normale, 3,1°.						

Dunajska borza	
dné 14. marca.	
Skupni državni dolg v notah	100,55
Skupni državni dolg v srebru	100,55
Avstrijska zlata renta 4%	121,30
Avstrijska kronska renta 4%	101,20
Ogerska zlata renta 4%	121,35
Ogerska kronska renta 4%	89,55
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gl.	15,95
Kreditne delnice, 160 gl.	689,75
London vista	240,30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,15
20 mark	23,43
20 frankov (napoleonidor)	19,11
Italijanski bankovci	95,40
C. kr. cekini	11,81

Žitne cene	
dné 14. marca 1903.	
(Termin.)	
Na dunajski borzi:	
Za 50 kilogramov.	
Pšenica za spomlad	K 7,61 do 7,62
Rž za spomlad	7,11 " 7,02
Oves za pomlad	6,34 " 6,35
Na budimpeštanski borzi:	
Pšenica za april	K 7,61 do 7,62
Pšenica za maj	7,49 " 7,50
Pšenica za oktober	7,49 " 7,50
Rž za april	6,75 " 6,76
Oves za april	6,08 " 6,09
Koruza za maj (1903)	6,09 " 6,10
Koruza za julij	6,18 " 6,19
(Efektiv.)	
Dunajski trg	
Pšenica banaška	K 8,10 do 8,70
južne železnice	7,60 " 8,10
Rž	6,35 " 7,20
Ječmen	6,40 " 7,40
ob Tisi	6,40 " 7,75
Koruza ogrska	6,60 " 7,10
Cinkvant	7,10 " 7,40
Oves srednji	6,50 " 6,70
Fizol	7,10 " 14,10

Izjava.
Jaz podpisani Anton Vivoda, gostilničarica sin v Kamniku, prekličem nesramno govorico, katero sem o gospodu Ivanu Majdiču, trgovcu v Kamniku, raznesel, ker je ista povsem neutemeljena, kakor je sodnijska obravnava dognala.
V Kamniku dne 11. svečana 1903.
339 1-1 Anton Vivoda l. r.

†

348 1-1

Neizrekljivo žalostni javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi predobro nepozabno našo mamico, oziroma teto, gospo

Emilijo Šusteršič
soprogo prodajalca smodnika

danes zjutraj, dné 14. t. m., ob pol 6. uri po kratki mučni bolezni, staro 47 let.

Pogreb pjele v nedeljo, dne 15. t. m., ob polu 6. uri zvečer iz hiše žalosti. Karolinska zemlja št. 2., na pokopališču k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mestni župni cerkvi pri sv. Jakobu.

V Ljubljani, dné 14. marca 1903.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

342 1-1

Za presrečne in nebrojne dokaze sočutja povodom smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega očeta, oziroma starega očeta, brata in tasta, gospoda

Franc Didič - a

za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku prednega ranjkega izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, prečastitaj duhovščini, gospodom uradnikom, zdravnikom profesorjem in učiteljem, slavnemu mestnemu zastopu, veteranskemu in ognjegasnemu društvu, slav. čitalnici in kazini, slavni zadrugi rokodelcev, krčmarjem in mesarjem, čč. usmiljenkam na Marofu pri Idriji, gr. pevcem za njih prekrasno in guljivo petje, vsem darovalcem prekrasnih vencev in sploh vsem meščanom in okoličanom, kateri so izkazali preljubemu ranj. kemu zadnjo čast.

Blag mu bodi spomin!

Idrija, dné 10. marca 1903.

Žalujoči ostali.

Družinska pratika
za l. 1903

je izšla v 2. izdaji

in se dobiva pri I. Kordiku, H. Ničmanu, I. Korencanu in V. Petričiču

348 1-1

Anton in Karol Turk naznanjata prečastiti duhovščini, sorodnikom, prijateljem in znancem preženo vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi prisrčno ljubljenega, nepozabnega brata, prečastitega gospoda

Avgust Turk - a
župnik v Ihanu

danes v soboto, dné 14. t. m. zjutraj po kratki, mučni bolezni, previdnega s sv. zakramenti za umirajočega, v 51. letu starosti.

Pogreb bode v ponedeljek, dné 16. marca t. l. ob 9. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Jurija v Ihanu in pri čč. oo. frančiškanih v Ljubljani.

Blagega rajnika priporočava vsem, osobito čč. duhovnim tovarišem v pobožno molitev in prijazno spomin.

V Ljubljani, dné 14. marca 1903.

Konjski kovač
se sprejme

takoj v službo pod jako ugodnimi pogoji pri Urban Weberjevih nasled. na Zalemlogu pri Železnikih.

252 3-1

Šivilja sprejme takoj
učenko

308 2-1 Oglasiti se je na

Karlovske cesti šte. 15.

Koledar
katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1903

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v Katoliški Bukvarni krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Občeznana dajo Mautnerjeva napojena semena za krmsko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mauthnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

Hoteli, kavarne in gostilne, ki so naročene na „Slovenca“:

Belca pri Dovjem: Potočnik Fr., gostilna.
Begunje nad Cirknico: Bonač Anton, Švigelj Anton, gostilni.
Beričovo pri Dolu: Gradlan, gostilna.
Bled Gostilna Wester.
Bistrica pri St. Rupertu: Zalc Anton, gostilna.
Boh. Bela: Mužan Valentin, Zupan Iv. in Ropret Jera, gostilne.
Boh. Bistrica: Arh Franc in Mencinger J., gostilni.
Borovnica: Fortuna Val. in Kobi Anton, gostilni, Fran Švigelj, gostilna (Breg). Lebez Ivan, gostilna.
Brezje, Gorenjsko: Finžgar Jos. in Gabrijelčič Ant., gostilni. Lavrenčič Pavl, gostilna „pri Rozmanu“.
Brod pod Sm. goro: Bitenc Jož., gostilna.
Celje: „Narodni dom“ (Fr. Lajovic).
Cirknica, Notr.: Korde Ivan in Meden Miroslav, gostilni, Anton de Schiava, restavrater.
Črnivec pri Radoljici: Kocijančič Fr., gostilna.
Črnomelj Franc Jerman gostilna.
Dedendol pri Višnjgori: Omahen Mih., gostilna.
Dolenja vas pri Ribnici: Mrher Ign., gost.
Dunaj: Café „Goldene Kugle“ IV. okraj, Café „Mozart“, III. okraj, in „Arcaden-Café“, I. Universitätstrasse. Carl Zobl's „Café Beethoven“, I. Universitätstrasse 11., Kavarna Muhič IX. okraj. Porzellanasse, Café „Wien“, I. Franzensring.
Gorica: Kavarna Schwarz, Kavarna „Central“.
Gorje Spodnje pri Bledu. Zrimc Janez, Jan Janez, Jan Marjeta, gostilne.
Grapče: Miha Zalokar, gostilna.
Grosuplje: Košak Fran, gostilna.
Gor. Otok pri Mošnjah: Brinšek Jakob, gostilna.

Gozd Kranjska gora: Blankuš Pavl, gostilna.
Horjul: Cepon Janez, gostilna.
Hrušica pri Jesenicah: Noč A., gostilna.
Idrija: Casino „Idrija“, Kavčič Fran, kavarna, Kos Josip, gostilna.
Javornik: Noč Mihael, gostilna.
Jesenice, Gorenj.: Frjan Ivan, restavracija, Vilman Fran, Višnjar Karol, Hrovat Marija, „pri mesarju“, gostilne.
Kamnik: Friedl Ivan, hotel, Vanossi Jos., kavarna, Pet. Žerovnik pri „Sokolu“.
Kandija pri Nov. mestu: Jakše Jan. in Zorc J., gostilni.
Kostanjevica: Zalokarjeva gostilna.
Kozarišče pri Staremtrgu: Pianekki Jan. gostilna.
Kranj: Kavarni Jäger in Kreuzberger, Fran Sumi in Golob Mat., Franz Jezeršek, gostilni. Mavrilij Mavr, pivovar, hotel „Nova pošta“, Hotel „Stara pošta“.
Kropa: M. Jalen, gostilna, Magušar Jurij, gostilna.
Kranjska gora: „Pri pošti“, „Razor“, hotela, Blenkuš, Slavec, Razinger, gostilne.
Ljubljana: Kavarne: „Austria“, „Europa“, „Valvasor“, „Casino“, „Eggia“, Ivan Lekan, „Mercur“, Jos. Kramar, Ant. Albert, hoteli: „Prislonu“, „Lloyd“, Iv. Grajzar, južni kolodvor; pivarne: Lorbek, Auer, Hafner, gostilne: „Novi svet“, Marije Terezije cesta, „Primlinskem kamnu“, Sv. Petra cesta, „Pri zvezdi“, Cesarja Jožefa trg, „Pri roži“, Židovske ulice, „Pri zlati ribi“, Špitalske ulice, „Pri Stefanu“, Frančiškanske ulice, „Katoliški dom“, Turjaški trg, „Rokodelski dom“, Komenskega ulice, Delavsko konsumno dru-

štvo, Eliz. Jurkovič („pri Kolovratju“) Pred škofijo, „Pri križu“, Rimska cesta, Marija Barborič, Sv. Petra nasip št. 5, Fr. Krvarič („pri Figovcu“), Dunajska cesta, Mar. Ahlin, Karlovska cesta šte. 28, August Zajc, Rimska cesta št. 4, „Pri Kamenčanu“, Karlovska cesta št. 4, gostilna Dachs, Florijanske ulice št. 33, M. Škof, Rečne ulice št. 8, Ivana Šusteršič, Sv. Petra cesta št. 15, Ivan Cinkole, Kopitarjeve ulice šte. 4, gostilna „pri Jurju“, Poljanska cesta, Lovro Česnovar („pri starem Tšlerju“), Kolodvorske ulice, gostilna Blumauer, Kolodvorske ulice, Andrej Cerne, Hilšerjeve ulice št. 14, Jakob Zabukovec, Breg, Josip Boštijančič („pri Pepetu“), Kolodvor. ulice, Ant. Kocmur, Poljanska cesta št. 9, Jos. Dermastja („pri Kamnarju“), Vodmat, Zaloška cesta št. 3, Terezija Omejc, Karlovska cesta št. 32, Marija Stole („pri balem konjičku“), Poljanska cesta šte. 26, Rudolf Teuente, Gradaške ulice št. 10, Ana Cuzak, Poljanska cesta št. 48, „Narodna kavarna“, „Pri avstrijskem carju“, Rezika Kralj sv. Jakoba trg, Persin Matija na Rožniku, Vospornig, Gosposke ulice, Fr. Novak, restavrater v „Sviciariji“, Bizjak Fran, „pri Krčonu“, Tržaška cesta, Praunseis A., zajutrkovalna soba, Mestni trg 19, „Pri lipi“, restavracija.
Litija: „Pri Fortunici“, gostilna.
Medvode: Jerala Alojzij in Zweiner Ivan, gostilni.
Metlika: Vukšinič Jožef, gostilna.
Novomesto: Kavarna Danisch.
Ortenek: J. B. Kosler, restavracija.
Podnart: Pogačnik Marija, Javor Tezija, gostilni.
Pulj (Pola): Cafe Miramare.

Premaskovo p. Kranju: Jak. Gorjanc in Jakob Dolnar, gostilni.
Radoljica: Hirschmann Ign., gostilna, Mulej Ivana, restavracija, Augustin Janez, gostilna.
Rakek: Sebenikar Lovro, restavracija, Ludovik Sebar, c.kr. poštar, Ivan Fatur, gostilni.
Rateče, Gorenjsko: Ivan Petrič, gostilna.
Ribnica, Dol.: Lovšin Ivan, kavarna, Podboj Jos. in Zadnik J., Fr. Podboj, Andrej Podboj, And. Peterlin, gostilne.
Sava pri Jesenicah: Arh Jan., gostilna.
Slov. gradec: Günther Avg., gostilna.
Smlednik: Oblak Primož, gostilna.
Sodražica: Drobnič Jurij, gostilna.
Stanežiče pri Ljublj.: Josip Teršan, gost.
Stara Loka: Jelovčan Marija, gostilna.
Stožice pri Ljubljani: Pečnik Jan. („pri Urbančku“), gostilna.
Struge pri Dobropolju: Salokar K., gostil.
Sv. Jakob v Rožni dolini, Kor.: Mikula Jakob, gostilna v „Nar. domu“.
Sv. Križ p. Litiji: Fr. Miklavčič, gostilna.
Škofja Loka: Hafner Leopold in Hafner J., gostilni, Splichal Fr. kavarna.
Šturije pri Ajdovščini: Edvard Cigoj, Stefan Selj in Ivan Stibilj, gostilne.
Toplice, Dol.: Oskrbništvo toplic.
Travnik, Dol.: Lavrič Jan., gostilna.
Trst: Cafe Commercio, Cafe Fabria.
Tržič: Lončar Mat., Ruech K., gostilni.
Velike Lašče: Matija Hočevan, gostilna „pri pošti“.
Vel. Poljane Dol., M. Andolšek, gostil.
Vipava: Lavrenčič J., gostilna. Hotel „Adria“.
Visoko pri Kranju: Okorn Jan., gostilna.
Vrhnika: Dolenc Fr. Jurca Jos. in Kočevan Franc, gostilne.
Žerovnica p. Cirknici: Marolt J., gost.
Žirovnica: Cop M., Svetina A., gostilni.

Preden drugej
olja kupite, poskusite prej s po vsem
svetu znano **znamko:**

**The Russian-American
Oil-Company Ltd.**

To društvo pošilja:
olja za parne cilindre
ob prekurjenem paru
kakor tudi
olja za stroje in olja za
vretena.

Naša olja so izredno **nizke cene**,
ceneja kakor vsak drug fabrikat, ter
pripoznana najboljša sedanjega časa. Iz
vse Evrope so na razpolago **pohvalna**
pisma prve vrste. 315 12-1

Zastopnik v Ljubljani:
Mihael Kastner.

Spretnega
krojaškega
pomočnika
tako sprejme v delo
Ant. Čebulj,
krojaški mojster na Savi pri Jesenicah,
327 3-2 Gorenjsko.

Trgovina,
gostilna in hiše
na prodaj ali v najem pod jako ugod-
nimi pogoji.
A. Casagrande, Ajdovščina, Primorsko
(nova železniška postaja) 328 3-2

Prodá se še dobro ohranjeni
križev pot
po jako nizki ceni. — Podobe so velike z
akviri in nadstavkom 125x67; brez okvira
in nadstavka pa 67x52 cm.
Kaj več se izve pri cerkvenem pred-
stojništvu v Rudniku. 275 4-4

Zahvala.
Veleč. gosp. duhovnikom, sl. cerkvenim
predstojništvom in cenj. občinstvu za vsa
prešlo leto izročena dela, proseč novih na-
ročil letošnje leto, izreka 273 4-3
z velespoštovanjem
Alojzij Fakin,
oblastveno potrjeni preskušalec in poprav-
ljalec strelovodov itd.
Glince pri Ljubljani, p. Vič.

Na prodaj sta
2 križeva pota
jeden 95 cm visok velja gld. 65.—
drugi 150 „ „ „ „ 250.—
pri 211 12-6
FR. TOMAN-u,
podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4.

Hiša 299 3-3
s štirimi sobami in priključki v sredi trga
Mokronoga (poleg cerkve) z obsežnim
vrtom in lepim gozdom, pripravna za vsako
obrt, **proda se** pod ugodnimi pogoji.
Rojasnila daje gosp. Peter Perič istotam

Kdor želi imeti **dober**
harmonij
vrhniškega ali ameri-
kanskega sistema, ta
naj blagovoli pisati na
naslov: **A. Luznik, Vrh-**
nika pri Ljubljani.

„SLOVENEČ“
se prodaja
doslej v naslednjih ljubljanskih
tobakarnah:
Blaž N., Dunajska cesta 12.
Brus Maks, Pred škofijo 12
Dolenc Helena, Južni kolodvor.
Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2
Sušnik Josipina, Rmaka cesta 24.
Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.
Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 53

Stoletna pratika
dvajsetega stoletja
1901 — 2000
z načelno podobo
v barvah in jako
zanimivo, podučno
in koristno vsebi-
no. Sestavi doktor
Gregorij Pečjak.
Stane v „Prodajalnici
katol. tiskovnega dru-
štva (H. Ničman)“ v
Ljubljani, mehko ve-
zana 1 K 30 h, v pol-
platnu 1 K 80 h, v pol-
usnji 2 K. Po pošti
20 h več.

Vozni red
avstrijskih državnih železnico.
veljaven od 1. oktobra 1902.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v sred-
njeevropskem času. Srednjeevropski čas je kraj-
nemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).
Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-
Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curih,
Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc,
na Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj;
čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling
v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine
vare, Hebr, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipsko.
Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje
in v Novo mesto.
Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v
Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selz-
thal, Dunaj.
Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v
Kočevje in v Novo mesto.
Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inmost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marij-
ine vare, Hebr, Francove vare, Karlove vare,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Ko-
čevje in v Novo mesto.
Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)
Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja
via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmun-
dena, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha,
Bregenca, Inmosta, Zella ob jezeru, Ljubnega,
Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
Ob 7. uri 12 min. zjutraj iz Beljaka.
Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.
Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z
Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Genove, Curiha, Bregenca,
Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljub-
nega, Celovca, Linca Pontabla.
Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz
Kočevja in Novega Mesta.
Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Du-
naja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfeste, Pontabla.
Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.
Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja
via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Praga,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solno-
grada, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)
Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).
Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 06 " dopoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.
Odhod: **Prihod:**
Ob 7.15 zjutraj **Ob 6.34 zjutraj**
" 2.13 popoldne " 12.29 popoldne
" 6.05 zvečer " 6.59 zvečer.

V nedeljo dne 29. t. m. popoldne
ob 5. uri se vrši v dvorani „Ka-
toliškega doma“

V. redni občni zbor
„Slov. delavskega stavbnega društva“ s sle-
dečim vspešdom:
1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo pregledovalcev računa.
3. Sklepanje o računskem sklepu za
1. 1902.
4. Volitev treh članov v ravnateljstvo,
dveh kontrolorjev, treh pregledovalcev
računov in pet članov v razsodišče.
5. Nasveti in predlogi.

Letos izstopijo iz ravnateljstva: Dr. Jan. Ev.
Krek, Ivan Elsner, Franc Breskvar.
Ravnateljstvo.

VABILO
na
VII. občni zbor
hran. in posojilnice v Senožecah
dné 1. aprila 1903
ob 10. uri dopoldne v zadrugi uradnici v
Senožecah.
VSPORED:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o računu za 1902.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.
Opomba: V slučaju, da bi ne bil občni zbor
ob 10. uri sklepčen, vrši se bo ob 11. uri dopoldne
isti dan, na istem kraju in z istim vspešdom občni
zbor, ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo
na
VI. redni občni zbor
hranilnice in posojilnice na Rovih
reš. zadruga z neomejeno zavezo
kateri se bo vršil
v nedeljo, dné 29. marca 1903
ob 4. uri popoldne pri „Pircu“ na Rovih.

Dnevni red:
1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računov za 1. 1902.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.
Načelstvo.

VABILO
na
VIII. redni občni zbor
kmetijsk. društva v Dobropoljah
registr. zadruga z omejeno zavezo
ki bo
dné 25. sušca t. l. ob 3. uri po-
poldne v zadr. prostorih na Vidmu
s sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje letnega računa za 1. 1902.
2. Prememba zadrugnih pravil.
3. Volitev petih članov načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V Dobropoljah, 10. sušca 1903.
Načelstvo.

VABILO
na
IV. redni občni zbor
kmet. društva v Selški dolini
registr. zadruga z omejeno zavezo.
kateri se bo vršil
v nedeljo, dné 29. marca 1903
ob 4. uri popoldne na Fertici.

Dnevni red:
1. Poročilo načelstva.
2. Predložitev in odobrenje računa za
leto 1902.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva in razsodišča.
5. Slučajnosti.

Posojilnica v Radovljici
vabi svoje zadrugnike na

občni zbor,
koji se bo vršil
dné, 23. sušca 1903 v društ. pisarni

Dnevni red:
1. Potrjenje letnega računa za 1. 1902.
2. Razdelitev dobička.
3. Volitev ravnateljstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Zaključek in bilanca ležita društveni-
kom v pisarni na vpogled.

338 1-1 **Načelstvo.**

VABILO
na
VII. redni občni zbor
kmet. hranilnice in posojilnice v
Staremtrgu
registr. zadruga z neomejeno zavezo,
kateri se bo vršil
v nedeljo, dné 29. marca 1903
ob 3. uri popoldan v prostorih kon-
sumnega društva v Staremtrgu
s sledečim vspešdom:

1. Poročilo načelstva.
2. Polaganje računov.
3. Odobrenje računov.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razni nasveti.

Staritrg, dné 13. marca 1903.

333 1-1 **Načelstvo.**

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Absolutno zajamčeno
pristno mašno vino.
Škofjski list je 1. 1898. priporočal v. č.
gg. župnikom mašno vino, katero razpošilja
„Kmetijsko društvo v Vipavi“ kot za-
jamčeno pristno.
Belo vino posebnega dobrega okusa od-
daja se po 35 K in višje, in rudiče na-
mizno hrubovsko po 30 K za 100 litrov
v Postojno postavljen.
V zalogi je še staro belo vino.
Kvaliteta je letos izborna, po novem na-
činu kuhanja vino je milejšega okusa in čisto
kot solace (za buteljke).
Najmanjša množina je 56 litrov. Na-
ročbam čez 500 litrov se cena primerno
zniža.
Zadruga nadzoruje strogo v č. g. dekan
Vipavski. Izključena je vsaka prevara.
Kmetijsko društvo v Vipavi.
344 (1)

Za bolne, malekrvne, prebolnike, dame,
otroke itd.

Maltoferrochin
Malto-China-Malaga vino z železom.
Maltochin, China-Sherry
1/2 steklenica K 3 —; 1/4 steklenice 1 K 6 h;
MALTO-CONDURANGO
Malto-Pepsin
1/2 steklenica K 4.—; 1/4 steklenice K 2.30.
Po naravnem vrenju z dostavkom drožij južnih
vin z najboljšim ječmenovim sladom naprav-
ljena neprekosljiva dijetelčna vina
Od zdravniških veljakov kot najboljša spo-
znana. Mnogo priporočilnih pisem zdravnikov.
Prva odlikovanja v Parizu, Pragi, Bruslju,
Amsterdamu in nedavnej na dunajski raz-
stavi pijač. 334 12-1

Naprodaj v vseh lekarnah.
MALAGA - SHERRY - VERMOUTH
sladni samotok, kar najceneje.
Ceniki in vzorci na željo franko.
Prvo vinsko vrenje in hramovje
SVATEK & Co.
Praga-Smihov, nasproti zahodn. kolodv. 851.

337 1-1 **ODBOR.**

Mala
špecerijska trgovina
v Ljubljani 322 3-1
z lepim prometom in celo opravo se
radi rodbinskih razmer takoj odda.
Vprašati je pri Ivanu Jebračinu.

Dobro idoča trgovina
špecerijskega in mešanega blaga
v Ljubljani 331 3-1

se takoj po tovarniških cenah proda. — Ta-
kojšnje plačilo se ne zahteva, temveč se to
uredi po dogovoru. — Kje, pove uprav-
ništvo „Slovenca“.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani
priporoča:

Kratek poduk

o sv. zakonu.
Za slov. zaročence in zakonske
sestavil
Jan. Zabukovec, župnik.
Cena trdovezani knjigi 70 v, po pošti
10 vinarjev več.

Za Marijin mesec maj in
praznike Matere Božje pri-
poročamo
Janez Pogačnik:
Dvanajst Marijinih pesmij
za mešan zbor.
Cena partituri 50 kr., posameznim
glasovom 10 kr.
Katol. Tiskarna v Ljubljani.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

je
**najboljša mizna in osvežu-
joča pijača,** 38 10
katera je preskušena pri
**kašlju, vratnih boleznih, želod-
čnem in mehurnem kataru.**

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani.

Prva tovarna koles (bicikljev)
Iv. Puch v Gradcu
katere sloviti izdelki so dosedaj še vedno najboljši in neprekosljivi
ter zavarovani z oblastveno vpisano znamko **I. Puch v Gradcu**
podelila je
glavno zastopstvo za celo Kranjsko
strokovnjaku gospodu
Fran Čudnu v Ljubljani
pri katerem so vsakemu na vpogled razpostavljeni razni modeli.

341 1-1

Mejnarodna panorama 335 1-1
v Ljubljani, Pogačarjev trg.
Fotoplastična
umetnostna razstava
Danes, v soboto 14. marca
Zadnji razstavljeni dan
Zanimivo potovanje po
Egiptu.
V nedeljo, 15. do 21. marca
Potovanje po
slikovitih Tirolah.
Te naravne slike ki se odlikujejo po
po izredni natančnosti in lepoti, so na-
pravljene nalašč za mejnarodno pano-
ramo. Celo Tirolska je razdeljena v deset
različnih ciklov.
Odprto vsak dan, od 9. do 12. ure
dopolodne in od 2 do 9. ure zvečer

Razstava v Parizu
„Grand Prix“
Svetoslaven ruski
karavanski šaj
bratov
KIC Popoff
Moskva
C. kr. dvorni založnik
Najboljše Najboljše
1142 Pisarna: 10-10
Dunaj, VII/2 Breitegasse 9
Na drobno se dobi v vseh boljših
trgovinah in izvirnih zavetih.

Jos. Rojina
krojaški mojster v Ljubljani
Šelenburgove ulice št. 5
priporoča prečastiti duhovščini
svojo izborna urejeno
krojaško obrt
v prilična blagohotna naročila.
Civilno duhovniško obleko izde-
ljuje po poljubnem kroju, ob-
redno obleko pa po predpisih
in željah čast. naročnikov.
Izvršuje tudi vsakovrstne
uniforme
uradniške in vojaške,
vse po zelo nizki, zanesljivemu delu
primerni ceni. 329 4-1

Išče se
kovaški učenec
14 do 15 let star pri g. Kristjan Babič,
kovaški mojster v Kranju 323 3-2

Dobiva se v vseh knjigotržnicah
MALI VITEZ
Pan Volodijevski
Zgodovinski roman, spisal H. Sienkiewicz
* Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. *
Roman izide, bogato ilustriran, v 20 do 25 se-
šitkih po 40 h. Vsakih 14 dni se izdaja en sešitek.
Založila knjigarna
Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.
111 20-12

ANTON PRESKER 1357 16
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo
zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbi po najnižjih cenah.
Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Važno za gospode!
Novo! **Novo!**
Vljudno naznanjam, da sem v 1. nadstropju svoje trgovine
Pred škofijo števil. 1
otvoril
posebni oddelek za vsakovrstno
sukneno blago
ter sem se potrudil, svoje skladišče dopolniti z najnovejšim,
najmodernejšim tu- in inozemskim blagom od najfinije do
najceneje vrste, tako da sem v prijetnem položaju ustreči
vsem zahtevam.
Poskusite enkrat, ako kaj potrebujete, z mojim vsako-
vrstnim suknem blagom in pre-
pričali se bode, da Vas bode zadovoljila moja velika izbira,
kakor tudi kakovost in cene kar najboljše.
K prijaznemu ogledu vabi najljubneje
J. Grobelnik, Ljubljana.
Blago iz lanske sezije 20% in sukneni ostanki 30% ceneje.
305 10-2 Vsorci na deželo zastoj.

Otvoritev 16. dne t. m.
Pripoveduje se, da bode nova glavna
prodajalna na Mestnem trgu št. 5
angleškega skladišča oblek
najelegantnejša in največja v tej stroki
Za pomladno sezono dospeli so najnovejši in
najmodernejši izdelki
konfekcija za dame in deklice
obleke za gospode in dečke
Posebni oddelek za naročila po meri; največja izbira
najfinijejšega blaga; obleke za preč. duhovščino, vsako-
vrstno blago za razne uniforme izvrše se natančno in
trpežno najtočneje.
Velepospovanjem 306 3-3
O. Bernatović v Ljubljani.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg št. 19

sprejema vsak delavnik od 9.—12. ure dopoldan
hranilne vloge ter jih obrestuje

po $4\frac{3}{4}\%$

to je: daje za 200 Kron 9 Kron 50 h na leto.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Simon Pogačar l. r.
predsednik.

Andrej Zamejc l. r.
stolni dekan,
I. podpredsednik.

Dr. Vinko Gregorič l. r.
II. podpredsednik.

Rajko Samsa l. r.
ravnatelj.

1469 13

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95—33

$4\frac{1}{2}\%$ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52—6

Huss-ova pogača.

Emajlirani in porcelanasti

higijenični pljuvalniki

natančno po predpisu

v največji izberi

se dobivajo najcenejše pri tvrdki

FRAN KOLLMANN

trgovec s steklenino in s porcelanom
v Ljubljani, Mestni trg.

263 12—4

Jemimo si čast opomniti, da smo
razun že 12 let priljubljenih
Dürkopp-Diana
Styria kolesa
prevozili za Kranjsko v samorazprodajo
tudi sloveča
3/8 2-2
iz
tovarne za kolesa **JAN. PUCH Co.**
Novi modeli za 1903 so v naši pred-
jalnici že sedaj razstavljeni. Posamezne dele,
popravila itd. ohranjamo urno in po ceni.
S spoštovanjem
Janez Jax in sin
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. julija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“

Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani.

Greg. Šilbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

1236 16

Dne 16. marca t. l.
otvoritev
največje trgovine
angleškega
skladišča oblek

na
Mestnem trgu št. 5
F. M. Netschek
 o. kr. dvorni zalagatelj
Oroslav Bernatovič
 1-3 poslovodja.
Mestni trg šte. 5.

Mestni trg št. 5.

Mestni trg št. 5.

Največja izber najnovejše, najfinejše
narejene obleke

za gospode, dečke, gospe in otroke
najnovejši kostumi, svilnate, žametaste in **bluze** iz poljubnega blaga

Klobuki za gospe

najfinejši, najboljšega izvora (tvrdke P. & C. Habig, c. kr. dv. zalag. na Dunaju).

Naročila po meri na najraznovrstnejše obleke in civilne ter vojaške uniforme izdeljujejo se kar najzanesljivejše in najtočnejše na Dunaju.

Največja zaloga blaga za naročila po meri.

Edina zaloga tovarn za čevlje

D. H. POLLAK & Co na Dunaju.

Udano podpisana si usojam naznaniti p. n. občinstvu in prečistiti duhovščini, da imam v zalogi bogato izbiro vseh vrst

čevljev za gospe, gospe in otroke
ter raznih čevljev za šport.

Da se obvaruje pred manj vredno konkurenco, naj vsakdo natančno pazi na tovarniško znamko, ki je vtisnjena na podplatu.

Proseč za prav številni obisk se priporoča s spoštovanjem

1408 13-7

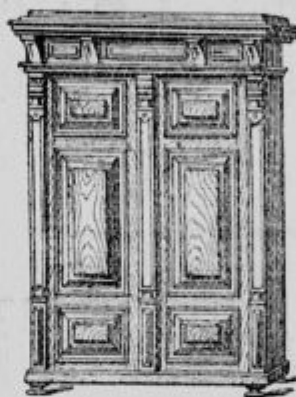
Julija Stor, imeljelica.

Le Prešernove (prej Slonove) ulice št. 5, Ljubljana.

Zunanja naročila se izvrše točno in najbolje.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne *temne in likane sobne* *oprave iz suhega lesa*, solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane *oprave za salone, spalne in jedilne* *sobe* je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča 42

Jos. Arhar, načelnik.

Razpisana je služba
organista in cerkvenika

Pripravna je služba za oženjenega organista, ki je tudi rokodelce, zlasti krojač ali čevljar.

Službo je nastopiti o sv. Juriju 1. 1903.

Pismena in ustmena pojasnila daje do konca marca podpisani:

Župni urad na Vrhu pri Vinici,
 dne 1. marca 1903.

Josip Kramarič,
 župnik.

274 3-3

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska

cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini svojo **veliko zalogo** **barvanih prstenih**

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. **Cene nizke.** 36 52-11

Lastni izdelek.
Ceniki franco in brezplačno.

Izšla je knjiga

„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Organist

samec, z dobrimi spričevali,
išče službe.

Njegov naslov pové upravništvo „Slovenca“

292 2-2

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj **P. Herrmann**, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča **sredstvo za rast** las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenačelnimi vspehi izkušena in z jamčeno neškodljiva tekočina, **ki zabrani izpadanje las in odstrani prahale.**

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice **3 krone.** Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani
 pri gospodu 274 (35)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. **E. Mahr** in **U. pl. Trnkóczy** v Ljubljani, **A. Rant** v Kranji, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Prva tržaška destilerija za konjak

Camis & Stock v Barkovljah pri Trstu

priporoča domači

zdravilski konjak

po francoskem sistemu samo v izvornih steklenicah, z nadzorstvenim zamašenjem preiskovalnice za živila in sladila **Dunaj IX**, Spitalgasse 31, ki je odobrena od vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev. 1 steklenica **5 K**, 1/2 steklenice **K 2 60**.

V Ljubljani se dobiva pri tiskarjih: **J. Jebračin, Kham & Murnik, S. Kordin**, 22 30-20 **A. Lilleg, A. Šarabon, Viktor Schifferer, F. Terdina.**

Na prodaj ste

dve gotično izrezljani

stenski kapelici

primerni za kako cerkev, 185cm visoki.

Več se izv. pri **Josipu Kordežu, Moše,** 325 2-2

pošta Smednik.

316 6-5 120 centov

dobrega sena

je na prodaj.

Več se izv. pri lastniku **Jakobu Novaku** na **Jesenicah št. 8** (Gorenjsko).

Ustanovljeno 1. 1832.

Priznано najboljša

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 5

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dob. brezplačno.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI Comp.

Iz lekarni Richter-jeve v Pragi,

priznana izvrstno bolečine olajšujoča mazilo je dobiti steklenica po K 80, K 140 in K 200 v vseh lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarni ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot prístni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elisabethstrasse 5. 1146 34-21

Iz drevesnice Jos. Lenarčič-a na Vrhniki

oddaja se za spomladno saditev sledeča tvarina:

1. Visoko debelnato drevje najboljših preiskanih vrst, jablane in hruške v lepih, zdravih in krepkih komadih a K 0.60 do K 1.—
2. Pritlikavi najboljših zimskih hrušek, namiznih jabolk in marelo, v obliki piramid in palmet z 1-3 etažami, z rodnim lesom a K 1.50 do 6.—
3. Srednje visoka debla od izvrstnih „ringlotov“ (Reine-Claude) a K 1.—
4. Lepotično drevje: lipe do 4 m visoke z velikanskim listjem, a K 2.—, temnorudeče listnate buke 2-3 m visoke a K 4.—, Thuje, koje brez poškodbe prezimijo, v raznih vrstah 60 cm do 5 m visoke a K 1.— do 5.—, Azerol-jablane a K 0.60, in razno lepotično grmičevje a K 0.60 do 1.—.

Za embalažo se računajo lastni stroški. Cene se razumejo za blago postavljeno na kolodvor na Vrhniki.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomajšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenici 1 gld. 25 kr. = 2 K 50 h. po pošti 20 kr. = 40 h. več za zavijanje.

Svarilo! Pred izdelki pod enakim ali podobnim imenom, ki pa so po sestavi in po učinku vsa različna posnemanja naših izvornih preparatov že 33 let obstoječega podfosfornastega kisl-apneno-železnega sirupa svarimo in toraj prosimo, izrecno zahtevati Herbabny-jev apneno-železni sirup in gledati na to, če ima vsaka steklenica prístavljeno uradno vpisano varstveno znamko.

Edina izdelovalnica in skladišče: Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“ VII/1, Kaiserstrasse 73-75. V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 141 20-14

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlager, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsässer dediči; Sovodnji: F. Kordon; Celovec: P. Hauser & J. Pichler, P. Birnbacher vdova, J. Kometter, V. Hauser & R. pl. Hillinger; Št. Vid: A. Schiehl; Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Sutina, A. Filippi, J. Serravalle, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Rayasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikovec: J. Jobst, Volšperk: J. Huth.

Zahtevajte

brezplačno in franko moj ilustrirani cenik z več ko 500 podobami ur, zlatega in srebrnega blaga in godbineh reči

HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina Most št. 234, Češko.

Priporočilo!

Umetni in trgovski vrtnar Alojzij Korsika v Ljubljani

priporoča svojo bogato semensko zalogo, katera je edina na Kranjskem, strokovno urejena semenska trgovina, ter ima vsa krmiska, zelenjadna in ovotlična semena, prava in dobro kailna, za katero kakovost jamčim, nadalje imam mnogovrstne ovotlice v loncih, sveže in suhe palme. Izdelujem tudi sveže in suhe vence in šopke z trakovi in napisi in vse sploh v mojo stroko spadajoče predmete po najnižjih cenah. — Ilustrovani cenik za 1. 1903 se dobi brezplačno.

Za obilno naročbo se priporoča

z odličnim spoštovanjem

240 10-7

Alojzij Korsika.

Razstava izdelkov umetnega vezanja na šivalnih strojih Singerjevih v poletnem salonu hotela „pri Maliču“ v Ljubljani združena z brezplačnim podučevanjem v vezenji.

Vsi razstavljeni predmeti so izdelani na izvornem šivalnem stroju

246 3-3

Singer Central Rollin.

Otvori se razstava v ponedeljek, dne 2. marca 1903.

Najvišja odlika

„Grand Prix“ na Pariški razstavi l. 1900.

Vstop prost.

Odprta je vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure zvečer.

Z največjim spoštovanjem

SINGER Co.,

akc. družba za šivalne stroje

v Ljubljani,

sv. Petra cesta šte. 4.

„THE GRESHAM“, zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1, v hiši društva.

društvena aktiva dne 31. decembra 1900 kron 184.887.703.—
Letni dohodki na premijah in obrestih leta 1900 33.357.497.—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za odkupe itd. od postanka društva (1848) 405.307.367.—
Mej letom 1900 je društvo izdalo 5556 polic z glavnico 50.898.267.—
Za specijelno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do 31. decembra 1900 v vrednostnih papirjih založila že znesek

nom. kron 21.039.000.—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

490 12-12

Gvidonu Zeschko-tu

v vili nasproti Narodnemu domu.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52-41

Ana Hofbauer,
imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Pozor!

Kder želi dobre, pristne, fine slivovke ali tropinovca nad pol hektolitra kupiti naravnost od producenta, naj se obrne do posestnika Orehovaca, gospoda Dragotin Fröhlicha, pošta Sv. Peter-Orehovac na Hrvaškem. 283 8-5

Ljubljana

ANTON SCHUSTER

Špitalske ulice šte. 7.

uljudno naznanja,

da so došle novosti

in konfekcij za dame

in deklice, bluže

kakor tudi modno

blago za obleke za

dame in gospode in

se priporoča mnogo

gobrojnemu obisku

Solidno blago.

Nizke cene.

Uzorci na zahtevanje franko.

Leopold Trafnik

pasár in srebrar v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 27 se priporoča predčastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkva v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebrni in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 15-14

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 172